

Metodika hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Aplikační garant: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
Na Poříčním právu 376/1
128 00 Praha 2

Název projektu: Empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Číslo projektu: TQ01000447

Řešitel projektu: STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú., Španělská 1073/10, 12000 Praha

Další účastník: TREXIMA, spol. s r.o., třída Tomáše Bati 299, Louky, 763 02 Zlín

Doba řešení: 1. 9. 2023 – 31. 3. 2026

Důvěrnost a dostupnost: Veřejně přístupný

Oponenti:

PhDr. Kamil Galuščák, Ph.D., Výzkumný institut práce a sociálních věcí, v. v. i.

prof. PhDr. František Ochrana, DrSc., Institut sociologických studií Fakulty sociálních věd
Univerzity Karlovy

Další informace o projektu (cíle projektu):

Hlavním cílem projektu je vytvoření modelu pro empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením (OZP) v České republice. Model umožní komplexní hodnocení dopadů opatření navrhovaných zejména v rámci státní politiky zaměstnanosti, a to jak na makroekonomické, tak mikroekonomické úrovni. Metodologie respektuje citlivost oblasti výzkumu, a proto využívá kombinaci metod kvalitativního i kvantitativního výzkumu s cílem dosáhnout synergického efektu.

V rámci projektu bude vytvořena metodika schválená MPSV (NmetS), technický manuál pro zajištění integrity hodnocení dopadů na mikroekonomické úrovni (O) a interaktivní model (O). Výsledky budou rovněž promítnuté do schválených strategických a koncepčních dokumentů MPSV (Hkonc).

Poděkování:

Řešitelský tým děkuje Ministerstvu práce a sociálních věcí za součinnost při řešení výzkumného projektu a velmi si váží zejména proaktivního přístupu k řešené problematice. Velké poděkování patří zejména Jiřímu Šatavovi, řediteli Odboru statistik a analýz trhu práce, a jeho týmu. Za odborný vhled do problematiky v průběhu řešení projektu v letech 2023-2026 děkujeme všem geščně příslušným odborným útvarům Ministerstva práce a sociálních věcí.

Autorský tým:

Ing. Kateřina Duspivová, Ph.D. (STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú.)

PhDr. Kateřina Broža (STEM Ústav empirických výzkumů, z.ú.)

Ing. Jan Šulák, Ph.D. (Trexima, spol. s r.o.)

Ing. Pavel Spáčil (Trexima, spol. s r.o.)

Metodika je výsledkem řešení výzkumného projektu „Empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením“ řešeného v rámci 1. veřejné soutěže Programu na podporu aplikovaného výzkumu a inovací SIGMA Technologické agentury ČR.

OBSAH

1	ÚVOD	4
2	EMPIRICKÁ ČÁST	5
2.1	EXTERNÍ DATOVÉ ZDROJE	5
2.1.1	Informační systém o průměrném výdělku (ISPV)	5
2.1.2	Registr ekonomických subjektů (RES)	6
2.1.3	Výběrové šetření osob se zdravotním postižením (VŠPO)	6
2.1.4	Životní podmínky (EU-SILC)	6
2.1.5	Subjekty chráněného trhu práce	7
2.1.6	Seznam dodavatelů náhradního plnění	7
2.1.7	Databáze účetních závěrek	7
2.1.8	Informační systém o vyplacených důchodech STATMIN-ANOD	8
2.1.9	Informační systém nárokových informací/přehled o vyměřovacích základech STATMIN-VZ	8
2.1.10	Roční zprávy o činnosti zaměstnavatele uznaného za zaměstnavatele na CHTP	9
2.1.11	Evidence uchazečů o zaměstnání (v gesci Úřadu práce ČR)	9
2.1.12	Ohlášení plnění povinného podílu osob se zdravotním postižením	9
2.1.13	Data z daňových přiznání fyzických a právnických osob (GFŘ)	9
2.2	KVALITATIVNÍ VÝZKUM	10
2.3	KVANTITATIVNÍ VÝZKUM	12
2.3.1	Šetření cílené na dospělou populaci ČR	12
2.3.2	Zaměstnavatelé	13
3	MODEL PRO EMPIRICKÉ HODNOCENÍ DOPADŮ	14
3.1	LEGISLATIVNÍ ANALÝZA	14
3.2	TECHNICKÉ ŘEŠENÍ MODELU	15
3.3	ARCHITEKTURA MODELU	16
3.4	SIMULACE DOPADŮ	18
3.5	PŘEDPOKLADY	20
3.6	ILUSTRACE NA VYBRANÝCH SCÉNÁŘÍCH	20
4	VYUŽITÍ METODIKY	27
5	EKONOMICKÉ ASPEKTY	27
6	PUBLIKACE SOUVISEJÍCÍ S VÝSTUPY PROJEKTU	27
7	POUŽITÁ SOUVISEJÍCÍ LITERATURA	28
	PŘÍLOHA 1: SCÉNÁŘE PRO KVALITATIVNÍ VÝZKUM	33
	ZAMĚSTNAVATELÉ	33
	ZAMĚSTNANCI	34
	NEZAMĚSTNANÉ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	36
	EKONOMICKY NEAKTIVNÍ OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	37
	PRACOVNÍCI ÚŘADU PRÁCE	38
	LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ SLUŽBA (IPZS)	38
	PRACOVNÍCI V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH A VEŘEJNÍ OPATROVNÍCI	39
	PŘÍLOHA 2: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ ZAMĚŘENÉ NA POSTOJE OBYVATEL (DOTAZNÍK)	41
	PŘÍLOHA 3: DOTAZNÍK ZE ŠETŘENÍ V POPULACI ZAMĚSTNAVATELŮ	61

1 Úvod

V České republice žije více než jeden milion osob, které mají zdravotní postižení nebo trpí dlouhodobými zdravotními problémy. Invalidní důchod pobírá v současné době více než 400 000 osob v produktivním věku. Osoby se zdravotním postižením patří mezi jednu z nejzranitelnějších skupin osob na českém trhu práce, přičemž jejich znevýhodnění je často posilováno kumulací většího počtu negativních jevů (např. vlivu nižší úrovně dosaženého vzdělání, genderových aspektů atp.).

Veřejná politika (reprezentovaná zejména státní politikou zaměstnanosti) se proto problematice aktivizace osob se zdravotním postižením na trhu práce dlouhodobě věnuje, nicméně z různých důvodů se jí nedaří podmínky zaměstnávání těchto osob narovnat. Účinnost opatření je omezována i komplikovaností a nepřehledností legislativního prostředí, kdy je pro jednotlivé aktéry složité se v právní úpravě zorientovat. Zároveň ve společnosti přetrvávají silné stereotypy a předsudky o pracovních schopnostech lidí se zdravotním postižením. Lidé se zdravotním postižením se tak nadále potýkají s nižší zaměstnaností, nepřiměřeně nízkým finančním ohodnocením, nedůvěrou veřejnosti a složitým systémem podpory.

V rámci výzkumného projektu „Empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením“ spolufinancovaného Technologickou agenturou ČR v rámci Programu SIGMA byl proto proveden v součinnosti s Ministerstvem práce a sociálních věcí (MPSV) rozsáhlý výzkum, jehož cílem bylo podchytit klíčové bariéry. Metodologie respektovala citlivost oblasti výzkumu, a proto byla využita kombinace metod kvalitativního i kvantitativního výzkumu s cílem dosáhnout synergického efektu. Kvalitativní výzkum byl zaměřený na všechny klíčové aktéry (osoby se zdravotním postižením, osoby bez postižení, zaměstnavatele na chráněném i volném trhu práce, úředníky, veřejné opatrovníky, posudkové lékaře atd.). Dále byla provedena dvě výběrová šetření – jedno v populaci dospělých osob, druhé mezi zaměstnavateli. V rámci projektu byla využívána i mikrodata z různých výběrových šetření či administrativních zdrojů, které byly využity i pro tvorbu modelu pro empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením (OZP) v České republice. Model umožňuje komplexní hodnocení dopadů opatření navrhovaných zejména v rámci státní politiky zaměstnanosti, sociální politiky či daňové politiky. Metodologie výzkumu je popsána v této metodice. Nedílnou součástí výsledků projektu je i technický manuál pro zajištění integrity hodnocení dopadů na mikroekonomické úrovni (dokumentace postupů). Další výsledek tvoří nástroj pro hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání OZP na makroekonomické úrovni, který vychází ze Struktury národních účtů definované dle Nařízení Rady a Evropského parlamentu č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů ESA 2010. Dále byla připravena v součinnosti s MPSV sada doporučení pro ústřední orgány státní správy zaměřená na problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Hlavním cílem této metodiky je poskytnout transparentní popis metodologie a postupů tak, aby mohli uživatelé získat při jejím dodržení opakovatelné výsledky. Metodika je zaměřena jak na metodologii empirické části (s důrazem na kvantitativní i kvalitativní část výzkumu), tak na tvorbu modelu pro empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Jednotlivé části výzkumu jsou popsány v samostatných kapitolách. Přílohou metodiky jsou mj. scénáře individuálních rozhovorů a fokusních skupin a dotazníky použité v rámci šetření mezi obyvateli a zaměstnavateli.

2 Empirická část

Hlavním cílem této kapitoly je poskytnout informace o datových zdrojích, jejichž využitelnost byla ověřena v průběhu řešení projektu. V rámci projektu byly využívány již existující datové zdroje (kapitola 2.1), výsledky získané v rámci vlastního kvalitativního výzkumu (kapitola 2.2) a kvantitativních výběrových šetření mezi dospělou populací a zaměstnavateli (kapitola 2.3). Využití **širšího spektra datových zdrojů** umožnilo získat **komplexní informace o postavení osob se zdravotním postižením** na českém trhu práce, tzn. popsat lépe jejich **životní i pracovní situaci**.

2.1 Externí datové zdroje

Externí datové zdroje jsou popsány z hlediska jejich využitelnosti pro analýzy související s problematikou osob se zdravotním postižením a jejich zapojením na trhu práce. Některé datové zdroje byly vytěženy samostatně, některé ze zdrojů byly využity v rámci mikrosimulačního modelu (ať už na úrovni mikrodát, nebo v agregované podobě pro účely nastavení hodnot parametrů využitých v jednotlivých scénářích). Podrobnější informace o jednotlivých datových zdrojích je možné nalézt na webových stránkách příslušného gestora daného zdroje.

2.1.1 Informační systém o průměrném výděлку (ISPV)

Důležitým datovým zdrojem v rámci analytické části byl Informační systém o průměrném výděлку (ISPV), který je systémem pravidelného **monitorování výdělkové úrovně a pracovní doby zaměstnanců** v České republice. ISPV obsahuje údaje z pravidelného statistického šetření, které je pod názvem Čtvrtletní šetření o průměrném výděлку zařazeno do **programu statistických zjišťování** vyhlášených Českým statistickým úřadem (ČSÚ) ve sbírce zákonů pro příslušný kalendářní rok. Čtvrtletní šetření o průměrném výděлку je rovněž harmonizováno se strukturálním šetřením Evropské Unie pod názvem the Structure of Earnings Survey (viz nařízení Komise (ES) č. 1916/2000 ve znění pozdějších předpisů). Gestorem Čtvrtletního šetření o průměrném výděлку je Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV).

ISPV poskytuje informace o charakteristikách zaměstnanců a jejich struktuře. Hlavními sledovanými ukazateli jsou z hlediska výdělkové úrovně **hrubá měsíční mzda (plat)** a hodinový výdělek. Kromě diferenciací hrubé měsíční mzdy (platu) jsou zjišťovány i složky mzdy (platu), tj. odměny, příplatky a náhrady. U pracovní doby je sledována úroveň i struktura odpracované (např. přesčas) a neodpracované doby (např. nemoc a dovolená). Mimo složek mzdy/platu či odpracované a neodpracované doby jsou sbírány **i údaje jako věk, pohlaví, zaměstnání, stupeň invalidity konkrétního zaměstnance**.

Statistické šetření ISPV prováděné **ve mzdové sféře** obsahuje přes **6 200 ekonomických subjektů**, které reprezentují přibližně **1,6 mil. zaměstnanců**. Výběrové podíly ekonomických subjektů ve mzdové sféře jsou stanovené podle velikostních kategorií, kdy subjekty s 250 a více zaměstnanci jsou zahrnuté plošně. Výběrové podíly u subjektů s menším

počtem zaměstnancům se pohybují v rozmezí 1,2 % (subjekty s 1-9 zaměstnanci) až po 15 % (subjekty s 50-249 zaměstnanci). Šetření v **platové sféře** je prováděno **plošně** a vychází ze statistického souboru přibližně **13 400 ekonomických subjektů**, které reprezentují téměř **680 tis. zaměstnanců**.

Podrobnější informace o šetření lze nalézt na <https://ispv.cz/>.

2.1.2 Registr ekonomických subjektů (RES)

V rámci přípravných prací souvisejících s propojením datových zdrojů byl využit Registr ekonomických subjektů (RES) v gesci ČSÚ. Pro spojení byl využit RES ve formě otevřených dat a související standardizované číselníky spravované ČSÚ. S tímto datovým zdrojem byl spojen seznam dodavatelů náhradního plnění v gesci MPSV. Během přípravy těchto datových zdrojů byly obě datové sady vyčištěny a byly odstraněny duplicity v seznamu dodavatelů náhradního plnění. Díky spojení těchto dat byly získány základní přehledy o struktuře ekonomických subjektů na chráněném trhu práce (např. podle velikosti, odvětví atp.). Informace o RES je možné nalézt na [webových stránkách ČSÚ](#).

2.1.3 Výběrové šetření osob se zdravotním postižením (VŠPO)

Výběrové šetření osob se zdravotním postižením (VŠPO) je prováděno v gesci ČSÚ zhruba v 5letých intervalech. Šetření proběhla v letech 2013, 2018 a 2023/2024. VŠPO je unikátním datovým zdrojem právě ve vazbě na postavení OZP na trhu práce, neboť obsahuje informace o zkušenostech a potřebách osob se zdravotním postižením v souvislosti s jejich uplatněním na trhu práce. V rámci projektu byla využita anonymizovaná mikrodatabáze ze šetření 2018 a 2023/2024, která byla analyticky vytěžena za účelem získání podrobnějších informací o potřebách specifických skupin osob se zdravotním postižením (např. podle typu postižení nebo znevýhodnění). Zároveň bylo cílem eliminovat duplicity mezi těmito šetřeními v gesci ČSÚ a vlastním šetřením mezi dospělou populací. Informace o šetření a standardizované výstupy lze nalézt na [webových stránkách ČSÚ](#)¹.

2.1.4 Životní podmínky (EU-SILC)

Výběrové šetření EU-SILC (European Union – Statistics on Income and Living Conditions) provádí Český statistický úřad od roku 2005 pod názvem Životní podmínky. Toto šetření je zaměřené na zjišťování informací o ekonomických a sociálních podmínkách domácností. Účelem šetření je získávat reprezentativní údaje o příjmovém rozdělení jednotlivých typů domácností, údaje o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, vybavenosti domácností předměty dlouhodobého užívání a o pracovních, hmotných a zdravotních podmínkách dospělých osob žijících v domácnostech. Údaje z EU-SILC za Českou republiku byly potřebné pro hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením na průměrné domácnosti, v nichž je členem alespoň jedna osoba se zdravotním

¹ Poskytnutí anonymizovaných mikrodatabází ze strany ČSÚ je možné pro vědecko-výzkumné účely, je však nutné splnit podmínky stanovené ze strany ČSÚ a uzavřít vlastní smlouvu s gestorem dat.

postižením. **Jiné datové zdroje (ani administrativní zdroje) neumožňují sledovat dopady v domácnostním pohledu.** Metodika šetření je popsána podrobně na webových stránkách ČSÚ, stejně tak jsou zde dostupné i standardizované výstupy. V rámci projektu byla využita anonymizovaná mikrodata².

2.1.5 Subjekty chráněného trhu práce

Seznam uznaných zaměstnavatelů na chráněném trhu práce je nezbytný pro mikrosimulační model a analýzu strategií zaměstnavatelů na chráněném trhu práce pomocí kvantitativních metod. Seznam byl řešitelům poskytnut ze strany aplikačního garanta na základě smlouvy o poskytnutí dat za účelem řešení projektu. Postup týkající se uznání zaměstnavatele na chráněném trhu práce je uveden na webových stránkách MPSV.

BOX 1: CHRÁNĚNÝ TRH PRÁCE

Chráněný trh práce (CHTP) je tvořen podle § 78 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, těmi zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a zároveň s nimi Úřad práce ČR uzavřel písemnou dohodu o jejich uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Kromě zaměstnávání stanoveného podílu osob se zdravotním postižením je zaměstnavatel povinen splnit i další podmínky.

Volný trh práce (VTP) je tvořen ostatními zaměstnavateli.

2.1.6 Seznam dodavatelů náhradního plnění

Seznam dodavatelů náhradního plnění je veřejně dostupným seznamem, v němž jsou každý rok k dispozici data týkající se limitů náhradního plnění, počtu zaměstnanců – osob se zdravotním postižením, a to za jednotlivé ekonomické subjekty (IČO). Seznam byl využit zejména pro identifikaci subjektů na chráněném trhu práce. Simulace dopadů opatření cílených primárně na chráněný trh práce umožňuje model v gesci MPSV, a proto nebyla za účelem eliminace duplicit tato část modelu rozvíjena v rámci tohoto projektu. Oba modely jsou komplementární a budou v gesci MPSV spojeny. Veřejný seznam dodavatelů náhradního plnění je k dispozici na webových stránkách Úřadu práce.

2.1.7 Databáze účetních závěrek

Databáze účetních závěrek Albertina obsahuje informace z účetních závěrek (tzn. rozvah a výkazů zisků a ztrát) ekonomických subjektů v České republice, kterým bylo přiděleno identifikační číslo organizace (IČO). Od roku 2010 po současnost obsahuje přibližně 1,8 mil. záznamů. Albertina umožňuje zohlednit aspekt ekonomické efektivity, nicméně nevýhodou

² Poskytnutí anonymizovaných mikrodát ze strany ČSÚ je možné pro vědecko-výzkumné účely, je však nutné splnit podmínky stanovené ze strany ČSÚ a uzavřít vlastní smlouvu s gestorem dat.

je rozsah a časové zpoždění obsažených údajů. Předpokládáme, že v budoucnu bude možné tento datový zdroj nahradit daty z daňových přiznání právnických osob v gesci Generálního finančního ředitelství (GFŘ) za předpokladu, že k tomu bude MPSV zmocněno zákonem.

Albertina byla klíčovým datovým zdrojem **ve vztahu k výzkumu efektivity a produktivity ekonomických subjektů**, které zaměstnávají osoby se zdravotním postižením, a subjektů, které tyto osoby nezaměstnávají. V rámci projektu byly využity matematicko-statistické metody, pomocí nichž byly zhodnoceny rozdíly mezi zaměstnavateli podle počtu/podílu zaměstnaných osob se zdravotním postižením z hlediska výsledků hospodaření, produktivity práce, míry zadlužení, jednotkových nákladů práce a jednotlivých položek obsažených v rozvahách a výkazech zisku a ztráty. V rámci analýz byla hodnocena i kapitálová vybavenost zaměstnavatelů na volném a chráněném trhu práce, k čemuž byly využity zejména informace o odpisech. Díky tomuto kroku bylo možné potvrdit např. hypotézu, že ekonomické subjekty na chráněném trhu práce jsou ve srovnání se subjekty na volném trhu práce silně podinvestovány.

2.1.8 Informační systém o vyplacených důchodech STATMIN-ANOD

Tato zdrojová data administrativního charakteru poskytují informace o vyplacených důchodech, přičemž základní jednotkou je jednotlivec. Databáze obsahuje položky zahrnující socio-demografické údaje, informace o vyplácených důchodech, době pojištění atp. Pro účely řešení projektu byla data poskytnuta v anonymizované, redukované podobě (tzn. bez finančních položek jako je vyměřovací základ atp.) na základě smlouvy o poskytnutí dat pro účely řešení projektu. Uvedený datový zdroj v anonymizované podobě byl propojen pomocí matematicko-statistických metod z oblasti nepřímého propojení dat s ostatními datovými zdroji. Postup je detailněji uveden ve schématu architektury modelu v podkapitole 3.2 (Spojení dat).

2.1.9 Informační systém nárokových informací/přehled o vyměřovacích základech STATMIN-VZ

STATMIN-VZ (ELDP) je databází nárokových informací a zachycuje přehled o vyměřovacích základech, době pojištění a vyloučených dobách. Podobně jako STATMIN-ANOD obsahuje data o dobách pojištění a vyměřovacích základech, nicméně v tomto případě není zobrazovanou jednotkou jedinec, ale **evidenční list**. Pro účely řešení projektu byla data poskytnuta v anonymizované, redukované podobě (tzn. bez finančních položek jako je vyměřovací základ atp.) na základě smlouvy o poskytnutí dat pro účely řešení projektu. Při realizaci projektu se ukázala jako významná položka v podobě vyměřovacího základu, která by byla využitelná pro zvýšení kvality nepřímého spojování i pro vyhodnocení kvality tohoto procesu i následných výpočtů. Tato položka nebyla v předávaném zdrojovém souboru obsažena, a proto bylo nutno přistoupit k deterministickému (jednoznačnému) i stochastickému (náhodnému) způsobu spojování dat. Zároveň absence této položky limituje výpočetní možnosti. Předpokládáme však, že tyto položky budou do datové části implementovány ze strany MPSV. Postup práce s tímto datovým zdrojem je detailněji popsán ve schématu architektury modelu v podkapitole 3.2 (Spojení dat).

2.1.10 Roční zprávy o činnosti zaměstnavatele uznaného za zaměstnavatele na CHTP

Roční zprávy o činnosti zaměstnavatele uznaného za zaměstnavatele na chráněném trhu práce obsahují zejména informace o plnění podmínky zaměstnávání více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců (§ 78 odst. 6 písm. d) bod 1 zákona o zaměstnanosti). Konkrétně se jedná o celkový průměrný přepočtený počet všech zaměstnanců, osob uznaných invalidními v 1. a 2., resp. 3 stupni invalidity, osob zdravotně znevýhodněných (OZZ) a podíl přepočteného počtu osob se zdravotním postižením na celkovém průměrném přepočteném počtu všech zaměstnanců. Tento datový zdroj obsahuje i další informace týkající se předmětu podnikání zaměstnavatele či popis pracovních činností, na kterých se osoby se zdravotním postižením podílely (§ 78 odst. 6 písm. d) bod 2 a 3 zákona o zaměstnanosti), a to vč. třídění dle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. Data z ročních zpráv o činnosti zaměstnavatele byla poskytnuta pro účely řešení projektu v redukované podobě na základě smlouvy o poskytnutí dat pro účely řešení projektu.

2.1.11 Evidence uchazečů o zaměstnání (v gesci Úřadu práce ČR)

Tento datový zdroj obsahuje administrativní evidenci osob registrovaných na Úřadu práce ČR jako uchazečů o zaměstnání, mj. v členění i podle zdravotního postižení. Zachycuje tedy osoby bez pracovního uplatnění, které aktivně hledají práci a splňují zákonné podmínky pro zařazení do evidence. Datový zdroj sloužil primárně k monitorování registrované nezaměstnanosti osob se zdravotním postižením a souvisejícím analýzám.

2.1.12 Ohlášení plnění povinného podílu osob se zdravotním postižením

Dalším klíčovým zdrojem dat je databáze ohlášení plnění povinného podílu osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele podle § 83 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tento datový zdroj obsahuje zejména informace o průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnanců a plnění povinnosti podle § 81 odst. 2 písm. a) a b) zákona o zaměstnanosti zaměstnáním u zaměstnavatele anebo odběrem výrobků a služeb nebo zadáním zakázek. Dále obsahuje informace o odvodu do státního rozpočtu podle § 81 odst. 2 písm. c) zákona o zaměstnanosti, konkrétně o počtu osob, za něž je odvod prováděn, a vypočtené výši odvodu. V neposlední řadě jsou sbírány i informace o počtu zaměstnanců ve fyzických osobách (celkem i osob se zdravotním postižením). Data z ohlášení byla poskytnuta pro účely řešení projektu v redukované podobě na základě smlouvy o poskytnutí dat pro účely řešení projektu.

2.1.13 Data z daňových přiznání fyzických a právnických osob (GFŘ)

Údaje z daňových přiznání právnických a fyzických osob v gesci GFŘ poskytují informace o četnosti a rozsahu využívaných slev na daních z příjmů souvisejících s invaliditou. Zaměstnavatelé (právnické i fyzické osoby) mohou uplatňovat podle § 35 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, slevy na dani za každého zaměstnance se zdravotním

postižením. Fyzické osoby mohou uplatňovat podle § 35ba odst. 1 písm. c) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, základní slevu na invaliditu, rozšířenou slevu na invaliditu anebo slevu na držitele průkazu ZTP/P. Dále je možné uplatnit slevu na druhého z manželů, kterému je přiznán nárok na průkaz ZTP/P (při splnění dalších podmínek stanovených zákonem). Tento datový zdroj byl klíčový jednak pro analytickou část, jednak pro kvantifikaci dopadů na státní rozpočet i příjmy domácností v souvislosti s pracovní aktivitou osob se zdravotním postižením.

2.2 Kvalitativní výzkum

Hlavním cílem kvalitativní části výzkumu bylo získat **komplexní přehled o bariérách**, se kterými se osoby se zdravotním postižením setkávají v souvislosti s jejich zapojením na trhu práce v České republice. Zásadní přidanou hodnotou kvalitativní části výzkumu je obecně **hlubší porozumění** zkoumané oblasti, čímž kvalitativní část výzkumu vhodně saturovala nevýhody kvantitativního výzkumu. Kvalitativní část zároveň přispěla ke **zvýšení efektivity a optimálnímu zacílení** obou šetření prováděných v **kvantitativní části výzkumu**. Kvalitativní výzkum byl totiž klíčovým vstupem pro výzkum kvantitativní – výsledky z kvalitativní části byly využity při tvorbě dotazníků určených jak pro šetření mezi dospělou populací ČR, tak pro šetření mezi zaměstnavateli, jejichž cílem bylo získat reprezentativní data.

Kvalitativní výzkum byl zaměřen na několik **cílových skupin – osoby se zdravotním postižením** v různém ekonomickém postavení, **osoby bez zdravotního postižení i zaměstnavatele**. U těchto cílových skupin byl zohledňován i segment trhu práce (chráněný nebo volný trh práce). Kvalitativní výzkum cílil dále na pracovníky, kteří osoby se zdravotním postižením provázejí systémem trhu práce anebo mohou do jisté míry jejich pracovní situaci ovlivnit. Jedná se především o **posudkové lékaře, poradce pro OZP na Úřadu práce nebo sociální pracovníky sociálních služeb a veřejné opatrovníky**. Hlavním cílem rozhovorů i fokusních skupin byla identifikace bariér a slabých míst, které se v procesu nachází a lidé se zdravotním postižením se s nimi nutně setkávají. Zapojení všech aktérů bylo nezbytné pro získání přesnějšího obrazu o vlivu na přístup k zaměstnávání osob se zdravotním postižením v českém prostředí.

Hloubkové rozhovory měly standardní podobu 60minutových sezení, které vedl zkušený odborník. Fokusní skupiny byly realizovány paralelně s mírným časovým posunem oproti hloubkovým rozhovorům. Důvodem bylo využití informací z hloubkových rozhovorů pro další rozvoj tématu v rámci fokusních skupin. Fokusní skupiny měly standardní podobu až 2hodinových sezení s minimálně 7 účastníky. Účastníci byli vybíráni na základě rekrutačního dotazníku tak, aby byly jednotlivé fokusní skupiny **obsazeny co možná nejreprezentativněji**, resp. nejpestřeji z hlediska základních sociodemografických charakteristik. Podobným způsobem byl prováděn výběr respondentů pro individuální rozhovory.

Z každého rozhovoru i fokusní skupiny byl pořízen záznam, který sloužil pro zpracování výstupů. Záznamy i přepisy byly zpracovány v anonymní podobě s cílem dosáhnout vysoké míry otevřenosti respondentů a zároveň naplnění požadavků souvisejících s ochranou osobních údajů.

Struktura respondentů

Kvalitativní výzkum byl proveden formou hloubkových rozhovorů a fokusních skupin. V roce 2024 bylo provedeno v rámci této části výzkumu 33 hloubkových rozhovorů a 6 fokusních skupin. Strukturu respondentů účastnících se hloubkových rozhovorů a fokusních skupin znázorňuje následující tabulka. V rámci řešení projektu bylo potvrzeno, že se jedná **o optimální rozsah a strukturu kvalitativního výzkumu** umožňující nasycení informačních potřeb.

Tabulka 2.1: Struktura respondentů účastnících se hloubkových rozhovorů a fokusních skupin

Cílová skupina		Počet	
		Hloubkové rozhovory	Fokusní skupiny
Zaměstnavatelé	Otevřený trh práce	3	-
	Chráněný trh práce	3	-
	Celkem	6	-
Zaměstnanci bez zdravotního postižení	Otevřený trh práce	3	1
	Chráněný trh práce	3	-
	Celkem	6	1
Zaměstnanci se zdravotním postižením	Otevřený trh práce	3	1
	Chráněný trh práce	3	1
	Celkem	6	2
Nezaměstnané osoby se zdravotním postižením		3	1
Neaktivní osoby se zdravotním postižením		3	1
Pracovníci v sociálních službách a veřejní opatrovníci		3	1
Lékařská posudková služba (IPZS)		3	-
Pracovníci Úřadu práce ČR		3	-
Celkem		33	6

Zdroj: Vlastní zpracování.

Scénáře

V průběhu řešení projektu vzniklo 7 scénářů pro hloubkové rozhovory a fokusní skupiny, přičemž každý ze scénářů zohledňoval specifika cílové skupiny. Samostatné scénáře byly vytvořeny pro následující kategorie:

- Zaměstnavatelé;
- Zaměstnanci;
- Nezaměstnaní se ZP;
- Neaktivní se ZP;
- Pracovníci v sociálních službách;
- Lékaři Lékařské posudkové služby;
- Poradci pro OZP Úřadu práce.

Specifické scénáře jsou pro zaměstnavatele a zaměstnance, kdy pokrývají širší cílovou skupinu. V případě zaměstnavatelů jde jak o zaměstnavatele na volném trhu práce, jejichž povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením vyplývá ze zákona o zaměstnanosti, tak o zaměstnavatele na chráněném trhu práce, kteří zaměstnávají více jak 50 % osob se zdravotním postižením a využívají státního příspěvku na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Praktické řešení spočívá v rozdělení scénáře na základní část, která je společná pro všechny, a následný rozšířený modul pro zaměstnavatele na chráněném trhu práce. Podobným způsobem je řešený i scénář zaměřený na zaměstnance, který pokrývá jak zaměstnance bez zdravotního postižení, tak osoby se zdravotním postižením.

Výzkumné otázky ve scénářích směřují k celkovému cíli, a to komplexně popsat situaci osob se zdravotním postižením na trhu práce. Jednotlivé scénáře důsledně mapují bariéry zaměstnávání OZP. Scénáře pro kvalitativní výzkum jsou uvedeny v Příloze 1.

2.3 Kvantitativní výzkum

Během řešení výzkumného projektu byla provedena dvě vlastní kvantitativní výběrová šetření, která byla zacílena na dospělou populaci a zaměstnavatele. V souvislosti s těmito šetřeními je důležité zmínit, že v rámci zkoumané oblasti dosud nebyla v ČR šetření s podobným zaměřením ani rozsahem provedena. Tato šetření přinesla nové zásadní informace týkající se bariér, se kterými se osoby se zdravotním postižením nebo znevýhodněním na trhu práce setkávají. Zároveň se ukázalo, že některé z bariér souvisí s předsudky a stereotypy, které nelze často eliminovat pouze pomocí finanční motivace na straně zaměstnavatelů či zaměstnanců. V rámci výzkumu bylo rovněž potvrzeno, že předsudky a stereotypy jsou v různé míře a různé podobě na straně všech aktérů (tedy i osob se zdravotním postižením). V tomto ohledu by proto bylo vhodné podobná šetření replikovat i v budoucnu.

2.3.1 Šetření cílené na dospělou populaci ČR

Výběrové dotazníkové šetření bylo provedeno na reprezentativním souboru obyvatel ČR starších 18 let ve dnech 14.-23. 6. 2024. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovědělo 1 029 respondentů v kombinaci online a osobního dotazování (CAWI+CAPI). V rámci šetření byl proveden boost (posílení) skupiny osob se zdravotním postižením, aby byly výsledky relevantní i za tuto skupinu. Údaje byly dále váženy, takže socio-demografická struktura i podíl osob se zdravotním postižením odpovídají struktuře dospělé populace ČR.

Dotazník k šetření mezi dospělou populací je uveden v Příloze 2.

Shrnutí výsledků z dotazníkového šetření mezi dospělou populací je dostupné [na webových stránkách STEM](#).

2.3.2 Zaměstnavatelé

Šetření mezi zaměstnavateli bylo provedeno na souboru zaměstnavatelů ČR s více než 10 zaměstnanci, které probíhalo 24. 9.-22. 10. 2024. Osloveno bylo celkem 4 777 respondentů ze mzdové i platové sféry. Výsledky byly dováženy na populaci zaměstnavatelů tak, aby byly reprezentativní na úrovni celé České republiky. Dotazování probíhalo on-line. Dosažená míra response činí ve mzdové sféře 36 % a 40 % ve sféře platové, celkem 37 %. Výzkum cílil na zaměstnavatele, kteří mají v současné době povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením, i na zaměstnavatele, kteří tuto povinnost nemají. Z tohoto důvodu byli osloveni zaměstnavatelé s více než 10 zaměstnanci.

Dotazník k šetření mezi dospělou populací je uveden v Příloze 3.

Shrnutí výsledků z dotazníkového šetření mezi zaměstnavateli je dostupné na webových stránkách TREXIMA nebo na webových stránkách STEM.

3 Model pro empirické hodnocení dopadů

Model pro empirické hodnocení dopadů legislativních změn v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením (OZP) byl vytvořen s využitím mikrodat z různých výběrových šetření a administrativních zdrojů, klíčovým vstupem byla i legislativní analýza. Model umožňuje komplexní hodnocení dopadů opatření navrhovaných zejména v rámci státní politiky zaměstnanosti, sociální politiky či daňové politiky v souvislosti se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením.³

Model vytvořený v rámci tohoto výzkumného projektu necílí na simulaci dopadů opatření zaměřených primárně na chráněný trh práce. Tyto simulace umožňuje model v gesci MPSV, a proto nebyla za účelem eliminace duplicit tato část modelu rozvíjena v rámci tohoto projektu. Oba modely jsou komplementární a budou v gesci MPSV spojeny.

Model byl vytvořen na základě dat za období 2017-2022⁴. Řešitelé neměli k dispozici kompletní data za navazující roky. Model je však možné v gesci aplikačního garanta aktualizovat.

Níže jsou popsány zejména vstupy týkající se legislativní analýzy a samotný model. V této kapitole jsou komentována v relevantních případech zejména specifika datových zdrojů. Obecný popis datových zdrojů je uveden v předchozí kapitole.

3.1 Legislativní analýza

V rámci legislativní analýzy byly identifikovány právní předpisy, které mají vliv na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Zkoumanou problematiku ovlivňují zejména následující zákony⁵:

1. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

³ Výsledky získané pomocí mikrosimulačního modelu jsou vstupem do druhého modelu, který reflektuje systém národních účtů definovaný Nařízením Rady a Evropského parlamentu č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů ESA 2010. Tento výsledek umožňuje sledovat dopady v základní posloupnosti účtů se speciální pozorností věnovanou bilančním (souhrnným) položkám např. v podobě hrubého domácího produktu, přidané hodnoty, provozního přebytku či disponibilního důchodu.

⁴ Část modelu simulující dopady na ziskovost firem se týká období 2017-2021 z důvodu nedostupnosti aktuálnějších údajů v době řešení projektu.

⁵ Do přehledu nejsou zahrnuty mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána, evropské právní normy, stavební předpisy s vlivem na úpravu prostor pro zdravotně postižené a podzákonné předpisy, které níže uvedené zákony provádějí.

8. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
9. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
10. Zákon o sociálním podniku a o změně souvisejících zákonů (v legislativním procesu, plánovaná účinnost 1.1.2025)

Z legislativní analýzy vychází jednotlivé parametry modelu hodnocení dopadů, které přímo či nepřímo ovlivňují postavení osob se zdravotním postižením na trhu práce.

3.2 Technické řešení modelu

Technické řešení modelu odpovídá sérii skriptů v jazyce R řízené jedním centrálním skriptem, který slouží jako ústřední mechanismus celého zpracování. Tento skript zajišťuje inicializaci běhového prostředí (instalaci a načtení balíčků), nastavení pracovního adresáře a globálních parametrů (zejména cesty ke vstupům a rozsahu zpracovávaných let) a automatické načtení všech funkčních modulů ze strukturované složky. Vlastní výpočet je realizován sekvenčním voláním jednotlivých funkcí, přičemž mezivýstupy jsou ukládány do formátu Parquet a výsledné přehledy a reporty do Excelu, což podporuje reprodukovatelnost zpracování.

Řešení spočívá v provádění procesu nad hlavními zdroji (ISPV mzdová a platová sféra, ELDP a vybraná data MPSV). Každý zdroj je nejprve načten z originálních CSV, podroben kontrolám konzistence, transformacím hodnot (kódování, klasifikace apod.), sjednocení datových typů a výpočtu odvozených proměnných, zejména úvazků. Změny a nekonzistence jsou zaznamenávány do logů. Pro data v gesci MPSV je navíc vytvářen mapovací číselník anonymních identifikátorů, který umožňuje konzistentní propojení osob napříč zdroji a tvorbu harmonizovaných datasetů připravených pro linkování.

Propojování dat je řešeno jako samostatná operace. Pro ISPV a ELDP je využit kombinovaný přístup: nejprve deterministické párování na základě jednoznačných kombinací proměnných, následované řízeným náhodným párováním tam, kde jednoznačnost není dosažitelná. Proces probíhá iterativně, se systematickým vyřazováním již spojených záznamů a s využitím pomocných číselníků vazeb mezi identifikátory firem. Integrace SILC s ISPV a ELDP je řešena odděleně: SILC–ISPV využívá tzv. optimalizační přiřazování s minimalizací rozdílů ve mzdových charakteristikách v rámci homogenních skupin, zatímco propojení SILC–ELDP je založeno na náhodném párování v demografických skupinách s postupným uvolňováním párovacích kritérií. Součástí této vrstvy je standardizované vyhodnocení úspěšnosti propojení z pohledu jednotlivých datových zdrojů.

Doplňkovou, ale klíčovou součástí řešení je generátor syntetických mikrodát SILC z agregovaných podkladů, který vytváří simulované roční mikro-soubory řízené předem nastavenými prioritami. Nad takto připravenými a propojenými daty jsou realizovány aplikační výpočty: mikrosimulační model dopadů změn daňových slev a parametrů zaměstnávání OZP z pohledu domácností a model dopadů podpory zaměstnanosti OZP z pohledu firem. Oba modely jsou plně parametrizovány externími excelovskými soubory a jejich výstupy jsou generovány ve standardizované podobě pro další analytické využití a interpretaci.

V dalších kapitolách je podrobněji popsána architektura modelu i jednotlivé výpočetní kroky.

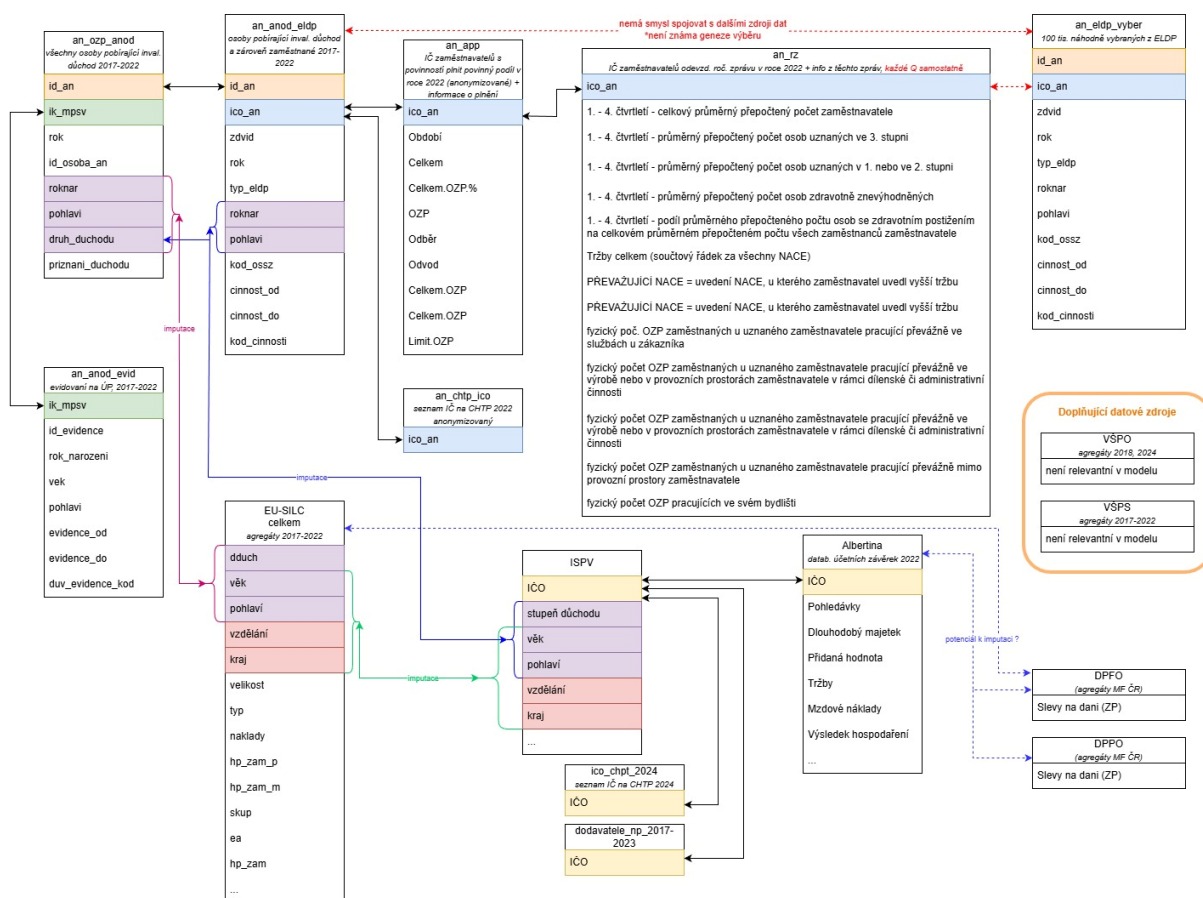
Nedílnou součástí výsledků projektu je i samostatný technický manuál pro zajištění integrity hodnocení dopadů na mikroekonomické úrovni obsahující dokumentaci postupů. Tento manuál obsahuje technickou dokumentaci i skripty v jazyce R. S ohledem na citlivost některých údajů bude tento manuál k dispozici primárně aplikačnímu garantovi MPSV. Poskytnutí třetí osobě je možné se souhlasem aplikačního garanta MPSV.

3.3 Architektura modelu

Architektura datového modelu

Níže uvedené schéma znázorňuje vazby mezi datovými zdroji v projektu a to přímé, nepřímé i potenciální. Černou šipkou označená vazba udává přímé vazby na základě jedinečných proměnných. Barevnou šipkou vyznačená vazba znázorňuje pravděpodobnostní náhodné spojení, zaručující anonymitu. Modrou čárkovanou šipkou je znázorněno potenciální pravděpodobnostní spojení. Červenou čárkovanou šipkou je znázorněno potenciální spojení, které však není relevantní pro účely modelu.

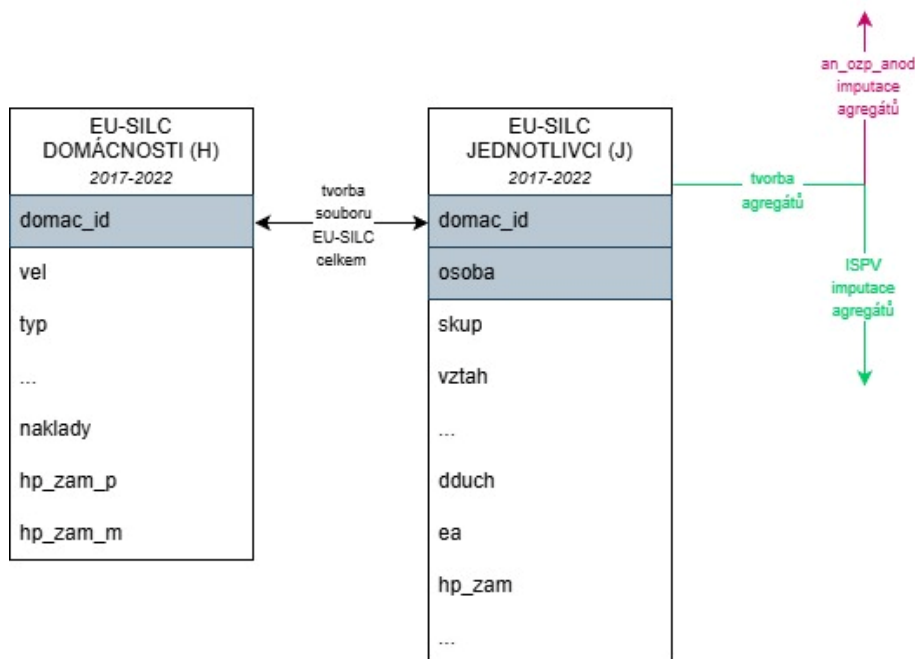
Obrázek 3.1: Architektura datového modelu

Zdroj: Vlastní zpracování.

Soubory týkající se **příjmové situace domácností** vychází z anonymizovaných mikrodat EU-SILC. Z těchto souborů byly v souladu se smlouvou uzavřenou s ČSÚ vytvořeny **agregované tabulky**, v nichž byly domácnosti anebo osoby zastoupeny vždy v dostatečné četnosti tak, aby byla **zaručena anonymita**. Tyto tabulky byly v dalších krocích využity pro **vytvoření simulované umělé populace domácností ČR**. Tyto výstupy pak byly pomocí pravděpodobnostního náhodného přiřazení dále imputovány k ISPV a an_ozp_anod.

Obrázek 3.2: Tvorba umělé populace domácností z dat EU-SILC

Zdroj: Vlastní zpracování.

Postup propojení datových zdrojů

Pomocí série funkcí je zajištěno jednoznačné i náhodné propojení datových zdrojů ISPV a ELDP. Propojení všech klíčových datových zdrojů zajišťuje po vygenerování syntetických dat SILC funkce spojovani_silc, která vytváří jednotnou datovou základnu pro další analytické zpracování. Cílem je maximálně využít informace obsažené v jednotlivých omezených zdrojích a zároveň zajistit, aby propojení bylo konzistentní a analyticky smysluplné.

Proces spojování probíhá dále v krocích:

- 1) Propojení SILC a ISPV;
- 2) Propojení SILC a ELDP tam, kde neexistuje propojení prostřednictvím propojení ISPV a ELDP;
- 3) Finální propojení všech tří datových zdrojů.

V každé fázi jsou výsledky průběžně ukládány, což umožňuje kontrolu kvality propojení i jejich samostatné využití v dalších analýzách.

Před samotným párováním jsou vstupní data připravena a sjednocena. Zahrnuje to odstranění duplicit, odvození základních charakteristik společných napříč zdroji (například věku, pohlaví či hlavní třídy CZ-ISCO) a vytvoření párovacích klíčů, které slouží jako základ pro propojení jednotlivých záznamů.

Propojení dat ISPV a SILC je založeno na optimalizovaném přiřazování záznamů tak, aby byly minimalizovány rozdíly v mzdových charakteristikách mezi oběma zdroji. Párování probíhá postupně od přísnějších podmínek k podmínkám volnějším, což umožňuje dosáhnout propojení při zachování logiky přiřazení. Součástí tohoto kroku je také průběžné vyhodnocování záznamů, které se propojit nepodařilo.

Naopak propojení dat SILC a ELDP je řešeno jednodušším, náhodným přiřazováním v rámci homogenních skupin definovaných základními demografickými charakteristikami (pohlaví a věkových skupin). V případě potřeby jsou tyto věkové skupiny postupně rozšiřovány, aby bylo možné propojit co největší část dat.

Výsledkem celého procesu jsou tři navazující datové sady, které zachycují propojení SILC s ISPV, SILC s ELDP a finální propojení všech tří zdrojů. Tyto datové výstupy tvoří základ pro další empirické analýzy a hodnocení dopadů.

Vyhodnocení úspěšnosti propojení dat

Úspěšnost propojení datových zdrojů ISPV, ELDP a SILC i ostatních datových zdrojů je systematicky sledována samostatnou funkcí, která pro každý analyzovaný rok vyhodnocuje, jak velká část záznamů byla úspěšně propojena. Hodnocení je prováděno z pohledu každého zdroje zvlášť a rozlišuje mezi plným propojením, částečným propojením a záznamy, které zůstaly bez propojení.

Výsledky jsou shrnuty v tabulkách, které uvádějí jak absolutní počty, tak relativní podíly jednotlivých kategorií. Tyto výstupy poskytují rychlý přehled o kvalitě propojení dat a umožňují sledovat vývoj úspěšnosti propojení.

3.4 Simulace dopadů

Model umožňuje simulovat různé předpřipravené scénáře. Tyto scénáře však nejsou pro konečné uživatele závazné. Uživatel může libovolně měnit parametry a vytvářet vlastní scénáře s využitím předem definovaných (a poté modelovaných) veličin. Model i jeho výstupy lze rozdělit na dvě dílčí oblasti, a to na dopady na situaci domácností a situaci firem.

Domácnosti

Dílčí model zaměřený na domácnosti slouží k opakovatelnému simulování variant nastavení zejména daňových slev pro osoby se zdravotním postižením (OZP) na trhu práce. Současně umožňuje posoudit dopady změn zvolených parametrů na veřejné rozpočty, čistý příjem domácností a vybrané složky dávkového systému (tzv. „superdávky“). Výstupy jsou prezentovány a odhadovány za typové domácnosti, což usnadňuje interpretaci a komunikaci výsledků i porovnání dopadů na různé typy domácností.

V modelu dochází ke kombinaci několika zdrojů mikrodat. ELDP poskytuje informace potřebné pro identifikaci invalidity a pracovní historie osoby, SILC přináší strukturu domácností (včetně počtu dětí) a příjmy domácností, ISPV doplňuje detailnější složky příjmů.

Výsledky jsou standardně členěny podle počtu dětí, který se přebírá ze SILC a zároveň slouží jako základ pro simulaci slev na děti. Druhý dospělý člen domácnosti je v datech interpretován následovně: pokud má v simulovaných datech příjem, je v modelu uvažován jako „partner/ka s příjmem“ bez důrazu na formální rodinný stav.

Specifickou částí modelu je práce se slevou na dani z příjmů na držitele průkazu ZTP/P. Přímá identifikace držitelů průkazu ZTP/P nebyla ve zdrojových mikrodatech k dispozici, a proto byl využit odhad z agregovaných dat GFR. Z agregovaných dat vycházejících z daňových přiznání fyzických osob byla odhadována pravděpodobnost, že je osoba držitelem průkazu ZTP/P, a tato pravděpodobnost se následně použila jako aproximace při dalších simulacích⁶. V souvislosti s tímto krokem upozorňujeme, že data GFR týkající se daňových přiznání fyzických osob pokrývají část zaměstnanců, kteří podávají sami daňové přiznání. V datech tak nejsou v současné době zahrnuti zaměstnanci, kteří využívají zúčtování daně prostřednictvím zaměstnavatele. I přes tento aspekt se však jedná o jediný zdroj, který umožňuje problematiku držitelů průkazu ZTP/P v modelu zohlednit a byl řešitelům k dispozici.

Parametry jednotlivých variant se načítají ze souboru ve formátu MS Excel *Příjmy domácností.xlsx*. V listu *Parametry* jsou definovány hodnoty slev (z titulu invalidity, držitelství průkazu ZTP/P, na děti apod.), chování na trhu práce v podobě pravděpodobností nábory a propouštění OZP a nastavení minimální mzdy. Jeden z řádků musí být označen jako referenční varianta, vůči které se počítají změny. V listu *Parametry_domacnosti* jsou definovány **typové domácnosti** (např. podle počtu dětí, invalidity jednotlivých členů domácnosti, držitelů průkazu ZTP/P, existence druhého příjmu), na kterých jsou poté výsledky, resp. dopady prezentovány.

Výstupem je soubor ve formátu MS Excel, který obsahuje sadu listů pro jednotlivé varianty scénářů a jejich srovnání, včetně přehledů pro typové domácnosti a částí souvisejících se superdávku.

Firmy

Dílčí model zaměřený na ekonomické subjekty vyhodnocuje dopady různých scénářů souvisejících s podporou zaměstnávání osob se zdravotním postižením na úrovni firem. Jeho cílem je srovnat různé varianty nastavení úrovně minimální mzdy, výše podpory související se zaměstnáváním OZP (v daňové oblasti i v rámci sociální politiky). Neméně důležitým cílem je kvantifikovat, jak se tyto změny promítnou do nákladů práce, odvodů na straně zaměstnavatelů či ziskovosti zaměstnavatelů. Výsledky jsou interpretovány v členění podle podílu OZP na celkovém počtu zaměstnanců ve firmách, což umožňuje zachytit rozdíly dopadů mezi zaměstnavateli s nízkým a vysokým zastoupením OZP.

Model je postaven na kombinování následujících zdrojů: ISPV poskytuje základní informaci o mzdách a zaměstnanosti a umožňuje odvodit podíl OZP ve firmě. Upravená databáze

⁶ Konkrétní postup spočívá v tom, že se z agregovaných dat GFR po jednotlivých letech zjistí počty osob uplatňujících slevu na invaliditu (odděleně pro 1., 2. a 3. stupeň) a celkový počet osob uplatňujících slevu na ZTP/P. V odhadech byl přijat předpoklad, že jsou držiteli průkazu ZTP/P primárně osoby s invaliditou 3. stupně. Pro osoby s invaliditou 1. a 2. stupně je předpokládána fixní pravděpodobnost držení průkazu ZTP/P ve výši 2 %. Zbývající počet držitelů průkazu ZTP/P je následně alokován právě osobám s invaliditou 3. stupně a z něj je dopočtena odpovídající pravděpodobnost tak, aby celkový počet ZTP/P odpovídal údajům GFR. Tyto roční pravděpodobnosti jsou následně aplikovány v mikrodatech při simulaci nároku na slevu. Analýza se omezuje na zaměstnance.

Albertina doplňuje podnikové charakteristiky a výsledek hospodaření. Klíčovým prvkem je vážení výsledků na populaci firem a zaměstnanců, aby výstupy byly interpretovatelné na úrovni celé ekonomiky. Pro vybrané scénáře může model pracovat i s externími daty na úrovni konkrétních subjektů – pokud jsou k dispozici, umožňují nahradit parametrické nastavení a promítnout změny přímo na dotčené firmy. Tato funkcionalita byla přidána na základě podnětu ze strany MPSV za účelem propojení tohoto modelu a interního modelu MPSV.

Scénáře jsou definovány ve vstupním excelovském souboru *scenare.xlsx*, kde každý řádek představuje samostatnou variantu výpočtu. Scénáře typicky specifikují, zda se používá parametrické nastavení nebo externí data, jaké jsou změny částek podpory a jaká je požadovaná úroveň minimální mzdy. Model následně počítá referenční scénář (bez dodatečných příspěvků) a vůči němu vyhodnocuje ostatní varianty.

Výstupy jsou exportovány do souboru *vysledky_scenare.xlsx*. Ten obsahuje kopii listu se vstupními scénáři a samostatné listy s výsledky pro stávající stav i pro jednotlivé odhadované scénáře. Ve všech listech jsou výsledky prezentovány na úrovni rok vs. kategorie podílu OZP ve firmách, což umožňuje přímé srovnání dopadů mezi různými skupinami firem. Zahrnuty jsou zejména ukazatele ziskovosti, daňové veličiny, mzdové náklady a odvody. Hodnoty jsou uváděny jako vážené agregace, aby odpovídaly interpretaci na úrovni celé ekonomiky.

3.5 Předpoklady

Nedílnou součástí scénářů jsou i **proměnné, které mají potenciál se měnit** (např. výše příspěvku na podporu zaměstnávání OZP), a ovlivňovat tak hodnoty sledovaných ukazatelů (např. výdaje státního rozpočtu, příjmy domácností atp.). U jednotlivých proměnných jsou **nastaveny varianty** (tzn. mohou **nabývat různých hodnot**).

V rámci modelu je využíván i koncept **ceteris paribus**. Ceteris paribus je analytický koncept, který umožňuje zkoumat vztah mezi předem stanovenými faktory bez vlivu dalších proměnných. V rámci tohoto konceptu předpokládáme, že se mění pouze zkoumané proměnné a všechny ostatní proměnné zůstávají neměnné. Příkladem může být zkoumání dopadů změn výše slevy na dani za zaměstnance se zdravotním postižením, kdy v rámci konceptu ceteris paribus předpokládáme jak neměnnou strukturu zaměstnavatelů (ekonomických subjektů), tak neměnnou výši jejich výnosů a nákladů.

Koncept ceteris paribus není možné zaměňovat s proměnnými, které nabývají pouze jedné hodnoty (**konstanty**). Tyto proměnné mohou vstupovat do scénářů jako **dummy proměnné**, které mají **na model konstantní vliv v určené výši** v aktivní fázi (dummy = 1) anebo nemají žádný efekt v neaktivní fázi (dummy = 0).

3.6 Ilustrace na vybraných scénářích

Výstupy modelu jsou ilustrovány prostřednictvím vybraných scénářů kvantifikovaných pomocí dílčího modelu zaměřeného na domácnosti i modelu zaměřeného na firmy.

Model zaměřený na domácnosti

Možnosti modelu jsou ilustrovány na příkladu dopadů změn v nastavení daňové politiky související se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením a rodinné politiky. V rámci scénářů je implicitně zahrnuta i základní sleva na dani na poplatníka, její výše se však ve scénářích nemění. V jednotlivých scénářích jsou simulovány různé varianty výše slev na dani z příjmů fyzických osob v souvislosti s invaliditou i slevami na děti. Hlavním cílem je ukázat komplexní dopady na příjmovou situaci osob se zdravotním postižením, kterou ovlivňují zcela logicky nejen opatření zacílená přímo na OZP. Konkrétní parametry v ilustrativních scénářích uvádí Tabulka 3.1. V tabulce jsou uvedeny ve scénáři „Základní varianta“ parametry odpovídající roku 2022, tzn. za nejaktuálnější období, ke kterému byly k dispozici kompletní datové zdroje. Ostatní scénáře simulují změny buď v daňové nebo sociální politice státu. Barevně jsou označené parametry nastavené odlišně oproti reálnému stavu.

Tabulka 3.1: Parametry v ilustrativních scénářích týkajících se slev na dani z příjmů v souvislosti s OZP (slevy na dani z příjmů fyzických osob za kalendářní rok)

Scénář	Základní sleva na invaliditu	Rozšířená sleva na invaliditu	Sleva pro držitele ZTP/P	Sleva na 1. dítě	Sleva na 2. dítě	Sleva na 3. dítě
Základní varianta	2 520 Kč	5 240 Kč	16 140 Kč	15 204 Kč	22 320 Kč	27 840 Kč
Motivační pro OZP	18 000 Kč	60 000 Kč	16 140 Kč	15 204 Kč	22 320 Kč	27 840 Kč
Motivační pro OZP s 1. a 2. stupněm invalidity	40 000 Kč	60 000 Kč	16 140 Kč	15 204 Kč	22 320 Kč	27 840 Kč
Motivační pro OZP & rodinná politika	18 000 Kč	60 000 Kč	16 140 Kč	50 000 Kč	30 000 Kč	30 000 Kč
Valorizace slev na děti*	2 520 Kč	5 240 Kč	16 140 Kč	18 000 Kč	24 000 Kč	30 000 Kč
Valorizace všech slev na daních & rodinná politika**	4 000 Kč	8 000 Kč	25 700 Kč	27 840 Kč	22 320 Kč	15 204 Kč

Pozn.: * Pravděpodobnost propuštění činí 10 %, pravděpodobnost nábory 5 %. Měsíční minimální mzda byla simulována na úrovni 20 000 Kč. ** Pravděpodobnost propuštění činí 5 %, pravděpodobnost nábory 10 %. Měsíční minimální mzda byla simulována na úrovni 20 000 Kč. V ostatních scénářích je pravděpodobnost propuštění i nábory simulována na nulové úrovni, minimální mzda na úrovni platné v příslušném roce, v tomto případě v roce 2022). V některých scénářích jsou zohledněna doporučení odborníků týkající se porodnosti s cílem motivovat domácnosti mít vůbec první dítě (tzn. vyšší sleva je nastavená právě na první dítě, s rostoucím počtem dětí klesá). Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 3.2 ilustruje roční náklady státu, které s jednotlivými opatřeními souvisí. V případě slev na dani z příjmů se jedná o ušlé příjmy (tzn. příjmy, které by bez existence slev na dani stát realizoval). U scénáře „Základní varianta“ odpovídají hodnoty parametrům platným v roce 2022. U dalších scénářů jsou simulovány dopady na domácnosti OZP za předpokladu, že dochází ke změně pouze u parametrů vstupujících do scénáře jako proměnné a všechny ostatní parametry populace zůstanou stabilní. Jinými slovy – u všech scénářů se jedná o odhad nákladů státu, které by stát realizoval v případě, že by byly poskytovány slevy na dani z příjmů ve výši nastavené ve scénářích a vše ostatní by odpovídalo podmínkám roku 2022.

Tabulka 3.2: Náklady státu související s jednotlivými slevami na dani z příjmů fyzických osob za kategorii domácností, kde je alespoň jedna osoba pracující OZP (náklady za rok)

Scénář	Slevy související s invaliditou				Sleva na děti	Slevy na dani z příjmů celkem
	Celkem OZP	z toho:				
		Základní sleva na invaliditu	Rozšířená sleva na invaliditu	Sleva pro držitele ZTP/P		
Základní varianta	671 mil. Kč	410 mil. Kč	146 mil. Kč	115 mil. Kč	651 mil. Kč	1 322 mil. Kč
Motivační pro OZP	4 714 mil. Kč	2 931 mil. Kč	1 668 mil. Kč	115 mil. Kč	651 mil. Kč	5 365 mil. Kč
Motivační pro OZP s 1. a 2. stupněm invalidity	8 296 mil. Kč	6 513 mil. Kč	1 668 mil. Kč	115 mil. Kč	651 mil. Kč	8 947 mil. Kč
Motivační pro OZP & rodinná politika	4 714 mil. Kč	2 931 mil. Kč	1 668 mil. Kč	115 mil. Kč	1 659 mil. Kč	6 373 mil. Kč
Valorizace slev na děti	1 006 mil. Kč	619 mil. Kč	212 mil. Kč	175 mil. Kč	619 mil. Kč	1 625 mil. Kč
Valorizace všech slev na daních & rodinná politika	1 113 mil. Kč	684 mil. Kč	234 mil. Kč	194 mil. Kč	1 020 mil. Kč	2 133 mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Domácnosti, v nichž je alespoň jedním členem osoba se zdravotním postižením, patří v České republice obecně k domácnostem s nižší úrovní příjmů. Kvůli nízkým příjmům nemusí domácnosti vždy uplatnit všechny slevy na daních v plné výši, protože kumulace slev může přesáhnout výši jejich daňové povinnosti. V rámci modelu byl proto tento aspekt zohledněn a výstup poskytuje i informace o

- objemu slev na dani z příjmů fyzických osob, které by mohly tyto domácnosti teoreticky uplatnit (tzv. **potenciální** slevy na dani);
- objemu slev na dani z příjmů fyzických osob, které domácnosti mohou reálně uplatnit s ohledem na velikost jejich příjmů (**skutečně** uplatněné slevy na dani);
- **bonusu na děti** (v případě, že pro uplatnění slev na děti není dostačující příjem, jsou vypláceny právě formou daňového bonusu) a
- **potenciálním bonusu souvisejícím s OZP** (tzn. pokud by se slevy na dani související s OZP převedly do režimu bonusu jako u slev na děti, domácnosti OZP by mohly čerpat bonusy v tomto objemu).

Rozklad slev na dani z příjmů na potenciální a reálně uplatnitelné uvádí tabulka 3.3 níže.

Tabulka 3.3: Potenciální a skutečné náklady státu související s jednotlivými slevami na dani z příjmů fyzických osob za kategorii domácností, kde je alespoň jedna osoba pracující OZP

Scénář	Potenciální slevy na dani	Skutečně uplatněné slevy na dani	Bonus na děti	Potenciální bonus související s OZP
Základní varianta	1 322 mil. Kč	790 mil. Kč	404 mil. Kč	129 mil. Kč
Motivační pro OZP	5 365 mil. Kč	3 540 mil. Kč	526 mil. Kč	1 299 mil. Kč
Motivační pro OZP s 1. a 2. stupněm invalidity	8 947 mil. Kč	5 650 mil. Kč	603 mil. Kč	2 694 mil. Kč
Motivační pro OZP & rodinná politika	6 373 mil. Kč	3 605 mil. Kč	1 469 mil. Kč	1 299 mil. Kč
Valorizace slev na děti	1 625 mil. Kč	1 132 mil. Kč	382 mil. Kč	111 mil. Kč
Valorizace všech slev na daních & rodinná politika	110 mil. Kč	27 mil. Kč	81 mil. Kč	2 mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 3.4 ilustruje příjmovou situaci domácností a čisté příjmy domácností OZP v případě změny výše slev na dani z příjmů fyzických osob. Čisté příjmy domácností zahrnují všechny zdroje příjmů domácností (tzn. kromě příjmů ze zaměstnání i invalidní a jiné důchody, sociální dávky, příjmy z majetku atd.). Hlavním účelem je získat agregované informace o dopadu vybraných opatření na domácnosti OZP). Stejně jako u předchozích tabulek jsou u scénáře „Základní varianta“ nastaveny hodnoty parametrů podle skutečnosti v roce 2022. U dalších scénářů jsou simulovány dopady na domácnosti OZP za předpokladu, že dochází ke změně pouze u parametrů vstupujících do scénáře jako proměnné a všechny ostatní parametry populace zůstanou stabilní.

Tabulka 3.4: Čisté příjmy a skutečné odvody ze zaměstnání osob se zdravotním postižením (kategorie domácností, kde je alespoň jedna osoba pracující OZP)

Scénář	Čistý příjem	Odvody zaměstnanců			
		Daně z příjmů	Důchodové pojištění	Zdravotní pojištění	Celkem
Základní varianta	23 172 mil. Kč	1 121 mil. Kč	1 582 mil. Kč	1 095 mil. Kč	3 798 mil. Kč
Motivační pro OZP	23 902 mil. Kč	513 mil. Kč	1 582 mil. Kč	1 095 mil. Kč	3 190 mil. Kč
Motivační pro OZP s 1. a 2. stupněm invalidity	24 307 mil. Kč	186 mil. Kč	1 582 mil. Kč	1 095 mil. Kč	2 862 mil. Kč
Motivační pro OZP & rodinná politika	24 910 mil. Kč	448 mil. Kč	1 582 mil. Kč	1 095 mil. Kč	3 124 mil. Kč
Valorizace slev na děti	24 568 mil. Kč	1 045 mil. Kč	1 687 mil. Kč	1 168 mil. Kč	3 901 mil. Kč
Valorizace všech slev na daních & rodinná politika	27 471 mil. Kč	1 078 mil. Kč	1 864 mil. Kč	1 290 mil. Kč	4 232 mil. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Model zaměřený na firmy

Možnosti modelu zaměřeného na ekonomické subjekty jsou ilustrovány na příkladu dopadů změn v nastavení příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném i volném trhu práce a minimální mzdy⁷. Opatření v podobě minimální mzdy ovlivňuje výši mezd (a tedy příjmovou situaci domácností) OZP významným způsobem, neboť 12 % zaměstnanců (přepočtené počty zaměstnanců dle úvazků a pracovní doby) se zdravotním postižením (poživatelů invalidního důchodu) bylo v roce 2022 odměňováno na úrovni minimální mzdy, zatímco v populaci ostatních zaměstnanců (tzn. zaměstnanců, kteří nebyli poživateli invalidního důchodu) se jednalo pouze o necelá 3 % osob. Příspěvek na podporu zaměstnávání OZP není v České republice poskytován zaměstnavatelům na volném trhu práce⁸. Na základě výsledků výběrových šetření mezi veřejností a zaměstnavateli⁹ byly proto

⁷ Model umožňuje pracovat i s nastavením parametrů souvisejících se slevami na dani z příjmů právnických osob.

⁸ Zaměstnavatelé na volném trhu práce mohou využívat jiné nástroje podpory, zejména slevy na pojistném za zaměstnance, kteří jsou osobami se zdravotním postižením nebo znevýhodněním, při splnění dalších podmínek (více např. [zde](#)).

⁹ Česká veřejnost obecně podporuje spravedlnost v oblasti sociální politiky. Podle šetření mezi dospělou populací prováděného v rámci výzkumného projektu podporuje poskytnutí příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením i zaměstnavatelům na volném trhu práce 49 % osob (přibližně čtvrtina je proti tomuto opatření a další čtvrtina nedokáže toto opatření posoudit). Podle šetření mezi zaměstnavateli se 78 % z nich domnívá, že by měl stát finančně podporovat všechny zaměstnavatele, kteří zaměstnávají OZP.

simulovány dopady týkající se rozšířeného poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání OZP i na volném trhu práce.

Konkrétní parametry v ilustrativních scénářích uvádí Tabulka 3.5. Výchozím rokem u všech scénářů níže bude rok 2021, tedy nejaktuálnější období, za něž byly k dispozici všechny potřebné údaje týkající se ekonomické výkonnosti firem. U příspěvku na podporu zaměstnávání OZP se jedná o **změnu ve výši příspěvku oproti stavu v příslušném roce**, neboť uvedené příspěvky jsou již součástí výsledku hospodaření firem v rámci ostatních provozních výnosů. Na volném trhu práce není zaměstnavatelům příspěvek na zaměstnávání OZP v současné době poskytován a nebyl poskytován ani v minulosti – u těchto subjektů tedy uvedená výše příspěvku odpovídá de facto celkové výši poskytnutého příspěvku. Jednotlivé scénáře jsou popsány níže.

Tabulka 3.5: Parametry v ilustrativních scénářích týkajících se zaměstnavatelů OZP, konkrétně příspěvku na podporu zaměstnávání OZP a minimální mzdy

Scénář	Zkrácený název scénáře	Příspěvek na CHTP (změna oproti ceteris paribus*)	Příspěvek na volném trhu práce (změna oproti ceteris paribus**)	Periodicita poskytování příspěvku	Minimální měsíční mzda (absolutní hodnota)
S1	Plošné posílení podpory OZP	5 000 Kč	5 000 Kč	Měsíční	18 200 Kč
S4	Přesun podpory na VTP při vysoké minimální mzdě	-3 000 Kč	5 000 Kč	Měsíční	25 000 Kč
S6	Posílení VTP při vyšší minimální mzdě	-3 600 Kč	5 000 Kč	Měsíční	22 400 Kč
S9	Posílení VTP bez zvýšeného mzdového tlaku	-3 600 Kč	5 000 Kč	Měsíční	20 800 Kč

Pozn.: Pro výpočet dopadu změny výše příspěvku na podporu zaměstnávání OZP na výsledek hospodaření daného ekonomického subjektu není potřebné znát původní výši příspěvku. Příspěvek je již implicitně zahrnut ve výsledku hospodaření, a proto postačuje znát změnu v parametrech. * Pro představu v roce 2021 činila maximální výše příspěvku na podporu zaměstnávání OZP na chráněném trhu práce 13 600 Kč/měs., paušální částka činila 1 000 Kč. ** Na volném trhu práce není zaměstnavatelům příspěvek na zaměstnávání OZP poskytován, proto ve scénářích uvedená výše příspěvku de facto odpovídá celkové výši vyplaceného příspěvku.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Scénář S1 – Plošné posílení podpory OZP předpokládá jednotné navýšení příspěvku na zaměstnávání OZP na chráněném i volném trhu práce. Cílem je celkové posílení podpory zaměstnanosti OZP bez strukturální změny systému.

Scénář S4 – Přesun podpory na volný trh práce při vysoké minimální mzdě naznačuje snížení podpory na chráněném trhu práce a současně výrazně posiluje podporu zaměstnávání OZP na VTP při vyšší minimální mzdě. Modeluje tak motivační přesun zaměstnávání směrem k běžným zaměstnavatelům.

Scénář S6 – Posílení volného trhu práce při vyšší minimální mzdě přesouvá část podpory z chráněného trhu na volný trh práce při současném zvýšení minimální mzdy. Kombinuje tedy strukturální změnu podpory s vyšším mzdovým tlakem v ekonomice.

Scénář S9 – Posílení volného trhu práce bez zvýšeného mzdového tlaku pracuje se stejným přesunem podpory směrem k volnému trhu jako S6, avšak při nižší úrovni minimální mzdy. Umožňuje tak oddělit efekt změny podpory od výraznějšího mzdového vlivu.

Tabulka 3.6 uvádí dopad změny parametrů dle jednotlivých scénářů na ziskovost ekonomických subjektů, přičemž výsledky jsou tříděné podle počtu zaměstnaných OZP. Toto třídění umožňuje uživateli porovnání jednotlivých typů zaměstnavatelů v soukromém sektoru.

Tabulka 3.6: Podíl firem vykazujících zisk v roce 2021 a dopad podle scénářů

Scénář	Zkrácený název scénáře	Podíl zaměstnaných OZP	Podíl firem v zisku [%]			Podíl zaměstnanců v ziskových firmách [%]		
			Skutečný	Scénář	Rozdíl	Skutečný	Scénář	Rozdíl
S1	Plošné posílení podpory OZP	0 % (bez OZP)	82,6	81,4	-1,2	87,0	86,2	-0,8
		0–25 %	87,6	87,6	0	80,0	80,0	0
		25–50 %	28,5	28,5	0	85,0	85,0	0
		50–75 %	63,8	77,7	13,9	79,5	97,0	17,5
		75 % +	84,0	100,0	16,0	79,5	100,0	20,5
		CELKEM	84,4	83,8	-0,6	81,5	81,5	0
S4	Přesun podpory na VTP při vysoké minimální mzdě	0 % (bez OZP)	82,6	71,5	-11,1	87,0	78,2	-8,8
		0–25 %	87,6	80,9	-6,7	80,0	76,8	-3,2
		25–50 %	28,5	5,2	-23,3	85,0	15,5	-69,5
		50–75 %	63,8	22,0	-41,8	79,5	11,7	-67,8
		75 % +	84,0	10,7	-73,3	79,5	34,7	-44,8
		CELKEM	84,4	74,4	-10,0	81,5	76,5	-5,0
S6	Posílení VTP při vyšší minimální mzdě	0 % (bez OZP)	82,6	76,6	-6,0	87,0	81,7	-5,3
		0–25 %	87,6	82,8	-4,8	80,0	78,4	-1,6
		25–50 %	28,5	5,2	-23,3	85,0	15,5	-69,5
		50–75 %	63,8	25,5	-38,3	79,5	24,2	-55,3
		75 % +	84,0	14,1	-69,9	79,5	45,4	-34,1
		CELKEM	84,4	78,2	-6,2	81,5	78,6	-2,9
S9	Posílení VTP bez zvýšeného mzdového tlaku	0 % (bez OZP)	82,6	78,9	-3,7	87,0	83,9	-3,1
		0–25 %	87,6	85,0	-2,6	80,0	79,1	-0,9
		25–50 %	28,5	5,2	-23,3	85,0	15,5	-69,5
		50–75 %	63,8	53,7	-10,1	79,5	40,8	-38,7
		75 % +	84,0	14,1	-69,9	79,5	45,4	-34,1
		CELKEM	84,4	80,5	-3,9	81,5	79,7	-1,8

Pozn.: „Podíl zaměstnanců v ziskových firmách“ vyjadřuje, jaká část všech zaměstnanců v dané kategorii pracuje ve firmách vykazujících zisk. Na rozdíl od „podílu firem v zisku“ tedy nezohledňuje pouze počet firem, ale i jejich velikost vyjádřenou počtem zaměstnanců. Např. pokud v dané kategorii existují dva podniky – jeden s 10 zaměstnanci ve ztrátě a druhý s 990 zaměstnanci v zisku, činí podíl firem v zisku 50 %, avšak podíl zaměstnanců pracujících v ziskových firmách dosahuje 99 %.

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 3.7 potom poskytuje přehled o agregovaných údajích týkajících se osobních nákladů, konkrétně hrubých mezd a odvodů zaměstnavatele na nemocenské, důchodové pojištění, státní politiku zaměstnanosti a zdravotní pojištění. V tabulce je patrný dopad na tyto náklady v případě změn týkajících se poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání OZP a minimální mzdy.

Tabulka 3.7: Hrubé mzdy a odvody na sociální a zdravotní pojištění zaměstnavatele v roce 2021 dle jednotlivých scénářů (celkem soukromý sektor)

Scénář	Hrubé mzdy	Odvody zaměstnavatelů				
		Celkem	Nemocenské pojištění	Důchodové pojištění	Státní politika zaměstnanosti	Zdravotní pojištění
S1	1 473,8 mld. Kč	368,3 mld. Kč	22,8 mld. Kč	233,0 mld. Kč	13,0 mld. Kč	99,5 mld. Kč
S4	1 490,0 mld. Kč	372,3 mld. Kč	23,0 mld. Kč	235,6 mld. Kč	13,1 mld. Kč	100,6 mld. Kč
S6	1 480,7 mld. Kč	370,0 mld. Kč	22,9 mld. Kč	234,1 mld. Kč	13,1 mld. Kč	100,0 mld. Kč
S9	1 477,1 mld. Kč	369,1 mld. Kč	22,8 mld. Kč	233,5 mld. Kč	13,0 mld. Kč	99,7 mld. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Tabulka 3.8 uvádí přehled týkající se agregovaných údajů v daňové oblasti dle jednotlivých scénářů.

Tabulka 3.8: Daň z příjmů odvedená ze strany právnických osob v roce 2021 a uplatněná výše slevy v souvislosti se zaměstnáváním OZP dle jednotlivých scénářů (celkem soukromý sektor)

Scénář	Daň z příjmů právnických osob			Slevy na dani z příjmů PO v souvislosti s OZP		
	Skutečnost	Scénář	Rozdíl	Skutečnost	Scénář	Rozdíl
S1	158,54 mld. Kč	158,77 mld. Kč	0,23 mld. Kč	0,80 mld. Kč	0,89 mld. Kč	0,10 mld. Kč
S4	158,54 mld. Kč	156,84 mld. Kč	-1,70 mld. Kč	0,80 mld. Kč	0,64 mld. Kč	-0,15 mld. Kč
S6	158,54 mld. Kč	157,88 mld. Kč	-0,66 mld. Kč	0,80 mld. Kč	0,68 mld. Kč	-0,12 mld. Kč
S9	158,54 mld. Kč	158,29 mld. Kč	-0,25 mld. Kč	0,80 mld. Kč	0,70 mld. Kč	-0,10 mld. Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

4 Využití metodiky

Metodika je určena primárně věcným útvarům MPSV s analytickým zaměřením. Metodika umožňuje replikovat kvalitativní výzkum i výběrová šetření mezi dospělou populací ČR či mezi zaměstnavateli, a sledovat tak vývoj ve vybraných oblastech v čase. Metodika zároveň obsahuje ověřené postupy související s rozšířením spektra využívaných datových zdrojů, v nichž jsou v současné době obsaženy informace týkající se osob se zdravotním postižením, ale nebyly dosud v této oblasti systematicky využívány. Příkladem těchto datových zdrojů mohou být data z daňových přiznání v gesci GFR či šetření Příjmy a životní podmínky domácností (EU-SILC) v gesci ČSÚ. Díky těmto zdrojům je možné rozšířit analytické možnosti v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením anebo hodnotit i souběh dopadů různých opatření, která ovlivňují kvalitu života a příjmovou situaci osob se zdravotním postižením, ale nejsou primárně součástí politik zaměřených na zaměstnávání osob se zdravotním postižením (typicky rodinná politika, poskytování sociálních dávek, daňová politika). Tato opatření však mohou ovlivňovat – a také reálně ovlivňují – životní podmínky osob se zdravotním postižením, přičemž v mnoha ohledech mohou působit i proti opatřením zaměřeným na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Metodika přináší aplikačnímu garantovi další možnosti, jak posílit tvorbu politiky založené na důkazech (evidence-based policy).

Mikrosimulační model je zaměřen na pohled domácností a ekonomických subjektů (zaměstnavatelů) tak, aby byl komplementární s modelem v gesci MPSV a zároveň eliminoval duplicity mezi oběma modely. Za tímto účelem byla provedena i technická příprava na propojení obou modelů. Část týkající se mikrosimulačního modelu je podrobně popsána v samostatném neveřejném výsledku – technickém manuálu, jehož nedílnou součástí je dokumentace postupů a skripty v jazyce R.

5 Ekonomické aspekty

Implementace metodiky a souvisejících výsledků projektu nebude pro příslušné odborné útvary přinášet dodatečné náklady související s nutností zapojení třetích osob atp. Výstupy projektu jsou komplementární s modely vyvíjenými v gesci MPSV, tzn. implementace bude prováděna v rámci stávající agendy rozvoje datové politiky MPSV. Dodatečné náklady mohou souviset s osvojením znalostí a dovedností nezbytných pro efektivní využití metodiky nebo jejích částí. Za účelem minimalizace dodatečných nákladů na implementaci výsledků projektu do praxe byly odborné útvary aplikačního garanta seznámeny s uvedenými výsledky na workshopu konaném v lednu 2026.

6 Publikace související s výstupy projektu

Metodika je jedním z výsledků projektu. Nedílnou součástí výsledků projektu je dále technický manuál pro zajištění integrity hodnocení dopadů na mikroekonomické úrovni obsahující dokumentaci postupů a skripty v jazyce R. Technický manuál je neveřejným výsledkem, neboť obsahuje informace poskytnuté ze strany aplikačního garanta výhradně pro účely řešení výzkumného projektu a jejich další využití ze strany řešitelů je smluvně omezeno. Dále byla

připravena sada doporučení pro ústřední orgány státní správy zaměřená na problematiku zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Doporučení budou dostupná na webových stránkách řešitele STEM. Součástí tohoto výsledku jsou i komunikační manuály určené pro osoby se zdravotním postižením a zaměstnavatele či úředníky. Komunikační manuály budou dostupné na webových stránkách řešitele STEM.

Relevantní výsledky projektu budou zveřejněny i v příslušné veřejné databázi (IS VaVaI) a dohledatelné např. pomocí nástroje STARFOS.

Průběžné výsledky projektu týkající se šetření mezi dospělou populací jsou uvedené na webových stránkách řešitele. Výsledky šetření mezi zaměstnavateli jsou uvedené na webových stránkách řešitele i dalšího uchazeče. Data z daňových přiznání jsou zpracována na webových stránkách řešitele.

7 Použitá související literatura

ABOWD, J. M., CREPON, B., KRAMARZ, F. 2001. Moment Estimation With Attrition: An Application To Economic Models. *Journal of the American Statistical Association*, 2001, Vol. 96, No. 456, pp. 1223-1231.

ANDRESKI, P., GOUSKOVA, E., MCGONAGLE, K., SCHOENI, B. 2005. *An Analysis of the Quality of the Health Data in the Panel Study of Income Dynamics: 1999-2003*. Dostupné z: https://psidonline.isr.umich.edu/publications/Papers/tsp/2009-02_Quality_Health_Data_PSID_.pdf

ANTONI, M., SCHMUCKER, A. 2014. Assessing and improving the quality, analytic potential and accessibility of data by linking administrative, survey and open data [online]. European Conference on Quality in Official Statistics (Q2014), Vienna, 5. 6. 2014 [cit. 13. 5. 2014]. Dostupné z: http://www.q2014.at/q2014/www.q2014.at/fileadmin/user_upload/Q_2014_Antoni_Schmucker.pptx

APERIO. 2011. *Ženy se zdravotním postižením v ČR - Sekundární komparativní analýza postavení žen se zdravotním postižením v ČR*. Praha: APERIO – Společnost pro zdravé rodičovství.

ARTS, C. H. 1996. Integration at the micro level of data on persons receiving national assistance benefits. *Statistical Journal of the United Nations*, 1996, Vol. 13, No. 4, pp. 385-396.

BARR B., ET AL. 2010. To what extent have relaxed eligibility requirements and increased generosity of disability benefits acted as disincentives for employment? A systematic review of evidence from countries with well-developed welfare systems. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 2010, Vol. 64, pp. 1106–1114. DOI: 10.1136/jech.2010.111401

BECKER, G. S. 1971. *The economics of discrimination*. 2nd ed. Chicago, IL [US]: University of Chicago Press, 1971.

BECKER, G. S. 1993. *Human capital: a theoretical and empirical analysis with special reference to education*. 3rd ed. Chicago, IL [US]: University of Chicago Press, 1993.

BELZIL, C. 2000. Job Creation and Job Destruction, Worker Reallocation, and Wages. *Journal of Labor Economics*. 2000, Vol. 18, No. 2, pp. 183-203.

BETHLEHEM, J., COBBEN, F., SCHOUTEN, B. 2011. *Handbook of Nonresponse in Household Surveys*. Hoboken: New York: John Wiley & Sons, Inc., 2011.

BJORKLUND, A. 1985. Unemployment and Mental Health: Some Evidence From Panel Data. *Journal of Human Resources*, Vol. 20, No. 4, pp. 469-83. DOI: <https://doi.org/10.2307/145679>

BOCKERMAN, P., ILMAKUNNAS, P. 2008. Unemployment and self-assessed health: evidence from panel data. *Health Economics*, Vol. 18, No. 2, pp. 161-179. DOI: 10.1002/hec.1361.

BROERSMA, L., DEN BUTTER, F. A.G., KOCK, U. 2000. A national accounting system for worker flows. *Economics Letters*, 2000, Vol. 67, No. 3, pp. 331-336.

BURDETT, K., MORTENSEN, D. T. 1998. Wage Differentials, Employer Size, and Unemployment. *International Economic Review*, Vol. 39, No. 2 (May, 1998), pp. 257-273.

BURGESS, S., LANE, J., STEVENS, D. 2000. Job Flows, Worker Flows, and Churning. *Journal of Labor Economics*, Vol. 18, No. 3 (July 2000), pp. 473-502.

CAHUC, P. ZYLBERBERG, A. 2004. *Labor Economics*. Cambridge, MA [US]: The MIT Press.

CALVO, G., WELLISZ, S. 1979. Hierarchy, Ability and Income Distribution. *Journal of Political Economy*, Vol. 87, No. 5, pp. 991-1010.

CARD, D., KRUEGER, A. B. 1995. Myth and measurement: the new economics of the minimum wage. [1st ed.]. Princeton, NJ [US]: Princeton University Press, 1995.

CASE, A., DEATON, A. 2003. Broken Down by Work and Sex: How Our Health Declines. NBER Working Paper No. 9821. National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA. Dostupné z: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w9821/w9821.pdf

CATALANO, R., DOOLEY, D. 1983. Health Effects of Economic Instability: A Test of Economic Stress Hypothesis. *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 24, No. 1, pp. 46-60. DOI: <https://doi.org/10.2307/2136302>

CUPPEN, M., VAN DER LAAN, P., VAN NUNSPEET, W. 2013. Re-engineering Dutch social surveys: From single-purpose surveys to an integrated design. *Statistical Journal of the IAOS*, 2013, Vol. 29, Number 1 / 2013, pp. 21-29.

CVVM. 2020. Tolerance k vybraným skupinám obyvatel – březen 2020. Praha: Sociologický ústav AV ČR. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5205-tolerance-k-vybranim-skupinam-obyvatel-brezen-2020>

ČSÚ. 2012. GROSS NATIONAL INCOME INVENTORY 2002 CZECH REPUBLIC. Version 2.2. Annex: Main revision 2011. Praha: ČSÚ, 2012 [cit. 26. 1. 2014]. Dostupné z: http://apl.czso.cz/nufile/CZ_GNI_Rev%202.2.pdf

DAVIS, S. J.; FABERMAN, J. F.; HALTIWANGER, J. 2006. The Flow Approach to Labor Markets: New Data Sources and Micro–Macro Links. *Journal of Economic Perspectives*. 2006, Vol. 20, No. 3, pp. 3-26.

DOLEŽALOVÁ, G., VOJTĚCH, J. 2011. *Shoda dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání – 2009*. Praha: Národní ústav odborného vzdělávání, 2011.

ELBONA 2006. *Náklady státu na jednoho nezaměstnaného*. Elbona. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/vyzkumne-studie>

EVROPSKÁ KOMISE. 2013. *European System of Accounts. ESA 2010*. Luxembourg: European Commission, Eurostat, 2013.

EVROPSKÁ KOMISE. 2021. *Union of Equality: Strategy for the Rights of Persons with Disabilities 2021-2030*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes>

FELLEGI, I. P., SUNTER, A. B. 1969. A Theory for Record Linkage. *Journal of the American Statistical Association*, Vol. 64, No. 328 (Dec., 1969), pp. 1183-1210.

FISCHER, G., JANIK, F., MÜLLER, D., SCHMUCKER, A. 2009. The IAB Establishment Panel – Things Users Should Know. Schmollers Jahrbuch: *Journal of Applied Social Science Studies*, 2009, Vol. 129, No. 1, pp. 133-148.

FISCHER, J., SIXTA, J. 2009. K propočtu souhrnné produktivity faktorů. *Politická ekonomie*, 2009, Vol. 57, No. 4, pp. 544-554.

GALLO, W.T. ET AL. 2004. Involuntary Job Loss as a Risk Factor for Subsequent Myocardial Infarction and Stroke: Findings From The Health and Retirement Survey. *American Journal of Industrial Medicine*, Vol. 45, No. 5, pp. 408–16. DOI: <https://doi.org/10.1002/ajim.20004>

GALLO, W.T., BRADLEY, E.H., SIEGEL, M., KASL, S.V. 2000. Health Effects of Involuntary Job Loss Among Older Workers: Findings From the Health and Retirement Survey. *Journal of Gerontology*, Vol. 55, No. 3, pp. 131–40. DOI: <https://doi.org/10.1093/geronb/55.3.S131>

GALUŠČÁK, K., KEENEY, M., NICOLITSAS, D., SMETS, F., STRZELECKI, P., VODOPIVEC, M. 2012. The Determination of Wages of Newly Hired Employees: Survey Evidence on Internal Versus External Factors. *Labour Economics*, Vol. 19, No. 5 (October 2012), pp. 802-812.

GIDDENS, A. 1999. *Sociologie*. Praha: Argo, 1999.

HAMILTON, V.L., BROMAN, C.L., HOFFMAN, W.S., RENNER, D.S. 1990. Hard Times and Vulnerable People: Initial Effects of Plant Closing on Autoworkers' Mental Health. *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 31, No. 2, pp. 123–40. DOI: <https://doi.org/10.2307/2137167>

HERZOG, T. N., SCHEUREN, F. J., WINKLER, W. E. 2007. *Data quality and record linkage techniques*. New York: Springer Science+Business Media.

HOLLAND P., ET AL. 2011. How do macro-level contexts and policies affect the employment chances of chronically ill and disabled people? Part II: The impact of active and passive labor

market policies. *International Journal of Health Services*, 2011, Vol. 41, No. 3, pp. 415-430. DOI: 10.2190/HS.41.3.b.

ILO. 2018. *Labour market inclusion of people with disabilities*. Dostupné z: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---inst/documents/publication/wcms_646041.pdf

JONES, M. K. 2008. Disability and the Labour Market: A Review of the Empirical Evidence. *Journal of Economic Studies*, Vol. 35, No. October, pp.405-424. DOI:10.1108/01443580810903554

KORPI, T. 2001. Accumulating Disadvantage: Longitudinal Analyses of Unemployment and Physical Health in Representative Samples of the Swedish Population. *European Sociological Review*, Vol. 17, No. 3, pp. 255-73. DOI: <https://doi.org/10.1093/esr/17.3.255>

KOTÍKOVÁ, J., SCHEBELLE, D., VYCHOVÁ, H. 2014. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením v České republice - výsledky analýzy právní úpravy a praxe na trhu práce. *FÓRUM sociální politiky*, 5/2014, pp. 2-8.

KOSZEREK, D., HAVIK, K., MC MORROW, K., RÖGER, W. 2007. An overview of the EU KLEMS Growth and Productivity Accounts. *European Economy – Economic Papers*, No. 290 (October 2007). Dostupné z: http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication9467_en.pdf

LIPPMAN, S. A., MCCALL, J. J. 1976. The economics of job search: a survey. *Economic Inquiry*, Vol. 14, pp.155-189.

MICHALÍK, J. (ed.). *Sborník analýz analytické části projektu EQUAL č. 0026 - Posílení postavení nezaměstnaných zdravotně postižených občanů na trhu práce na území Prahy*. Dostupné z: <http://vaclavkouba.eu/praceprozp/wp-content/uploads/2011/12/sbornik-analyz-026.pdf>

MPSV. Chráněný trh práce & plnění povinného podílu (interaktivní aplikace). Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/portal/sestavy/statistiky/interaktivni-data-trhu-prace/cz>

RYCHTÁŘ, K., SOKOLOVSKÝ, T. 2016. *Osoby se zdravotním postižením na trhu práce v ČR – Dopad přijímaných opatření na zlepšení zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Ostrava: Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání.

SCHILD, C.-J., ANTONI, M. 2014. Linking Survey Data with Administrative Social Security Data - the Project "Interactions Between Capabilities in Work and Private Life"[GRLC-Working Paper No. WP-GRLC-2014-02]. Nürnberg: German Record Linkage Center, 2014.

SOMPAYRAC, J., FULMER, J. TURPIN, R. A. 2011. Recruiting the Disabled: Hidden Assets. *The CPA Journal*, Vol. 81, No. 4, pp. 58-61.

SPOT. 2019. *Příčiny obtížného uplatnění na trhu práce: vícenásobné bariéry*. Praha: Centrum pro společenské otázky - SPOT z. s. Dostupné z: https://www.academia.edu/44992349/P%C5%99%C3%AD%C4%8Diny_obt%C3%AD%C5%BEn%C3%A9ho_uplatn%C4%Bn%C3%AD_na_trhu_pr%C3%A1ce_v%C3%ADcen%C3%A1sobn%C3%A9_bari%C3%A9ry

STEPHENS, M. 2003. Job Loss Expectations, Realizations, and Household Consumption Behavior. NBER Working Paper No. 9508. National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA. Dostupné z:

https://www.nber.org/system/files/working_papers/w9508/w9508.pdf

STRULLY, K. W. 2009. Job loss and health in the U.S. labor market. *Demography*, Vol. 46, No. 2, pp. 221-246. DOI: 10.1353/dem.0.0050.

ŠUSTOVÁ, Š., ZELENÝ, M. 2013 At Work... and Poor? A Look at the Czech Working Poor Population in the Living Conditions Survey (EU-SILC). *Statistika*, 2013, Vol. 93, No. 1, pp. 1-15.

UN. 2009. *System of National Accounts 2008*. New York: United Nations Publication, 2009.

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV 2020. *Zaměstnávání lidí s postižením ve veřejném sektoru – pohled zaměstnavatelů*. Brno: Výzkum veřejného ochránce práv 2020. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/aktualne/stat_neumi_zamestnat_lidi_s_postizenim_ukazal_vyzkum_zastupkyne_ombudsmana/zamestnavani_-_pohled_zamestnavatele.pdf

YEUNG, J.W., HOFFERTH, S.L. 1998. Family Adaptations to Income and Job Loss in the U.S. *Journal of Family and Economic Issues*, Vol. 19, pp. 255–83.

PŘÍLOHA 1: SCÉNÁŘE PRO KVALITATIVNÍ VÝZKUM

Konkrétní obsah témat a podobu otázek je nutné upravit podle charakteristik respondentů (pohlaví, věková skupina atp.).

Zaměstnavatelé

Obecné informace:

- Ověření dostupných informací (velikost zaměstnavatele, počet zaměstnanců, oblast/odvětví podnikání, region)
- Můžete se mi v krátkosti představit? Jaká je Vaše pozice ve firmě? Co jsou Vaše kompetence?
- Pouze OTP: Máte ve svém okolí někoho se zdravotním postižením? Jaký s ní/m máte vztah?
- Můžete v krátkosti představit Vaši společnost? Jaké je zaměření Vašeho podnikání?
- Je Váš obor podnikání něčím specifický? Potřebujete zaměstnance se specifickými znalostmi a dovednostmi?

Naše povídání bude o zaměstnávání lidí se zdravotním postižením. Jsou různé možnosti, jak podmínku, danou zákonem, zaměstnávání naplňovat. Přímým zaměstnáváním, nákupem náhradního plnění, odvodem do státního rozpočtu, nebo jejich kombinací.

- **Pouze u OTP:** Protože máte víc jak 25 zaměstnanců, tak máte povinnost zaměstnávat lidi se zdravotním postižením. Jak to děláte?
- **Pouze u OTP:** Má vaše organizace dostatek informací o tom, jak lze řešit zákonnou povinnost ve vztahu k zaměstnávání OZP?
- Zmínili jsme téma náhradního plnění. Jak k němu přistupujete?
- Využíváte finanční nástroje pro podporu OZP? Např. jako jsou slevy na dani, příspěvek na zřízení pracovního místa apod.

Ted' přejdeme k praktické stránce zaměstnávání lidí se zdravotním postižením.

- Řekněte mi prosím, jak si představujete člověka se zdravotním postižením? Jak odhadujete jeho limity?
- Jakou máte zkušenost se zaměstnáváním lidí se zdravotním postižením?
- Jací jsou podle Vás lidé se zdravotním postižením zaměstnanci? **Pouze OTP:** Máte-li osobní zkušenost, jaká je?
- Je vhodné se dívat na lidi se zdravotním postižením jinak než na ostatní zaměstnance? Jak se k tomu stavíte v rámci Vašeho týmu/Vašich zaměstnanců?
- Fakultativně: Identifikujete konkrétní potřeby lidí se zdravotním postižením? Pokud ano, jak? Pokud ne, proč ne?
- Zvažovali nebo realizovali jste úpravy pracoviště, které by ho zpřístupnily lidem se zdravotním postižením?
- Když zvažujete (zvažovali byste) nábor člověka se zdravotním postižením, jakou roli pro Vás hraje jeho kvalifikace?

- Jak si myslíte, že se zdravotní postižení propisuje do pracovního výkonu člověka? Je například víc nemocný, zvládne jiný objem práce, je s ním obtížnější vyjednávání o ukončení pracovního poměru.
- Jakým způsobem zvažujete mzdu člověka se zdravotním postižením? Měl by mít stejnou mzdu jako kolegové? Proč?
- **Pouze OTP:** Znáte osobně nějakou firmu/organizaci, která by měla dobrou zkušenost se zaměstnáváním OZP?
- Má Vaše společnost zdefinované a používané hodnoty, které Vás popisují? Je některá z nich zaměřená na sociální oblast? Jakou hrají roli pro komunikaci se zákazníky?
- Má Vaše společnost definované postupy při nástupu nového zaměstnance? Má nový zaměstnanec přiděleného mentora nebo jinou osobu, která mu pomáhá se zapracováním? Má stanovený plán vzdělávání?
- Spolupracujete nějak s Úřadem práce?

Ted' se podíváme přímo na lidi se zdravotním postižením.

- Co myslíte, že chtějí? Jaká podle vás mají očekávání v práci?
- Jakým způsobem nahlížíte na pracovní uplatnění OZP? Co by měli dělat? Kde by měli pracovat? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá trh práce?
- **Pouze CHTP:** Jaká mají podle Vás lidé se zdravotním postižením očekávání od chráněného trhu práce? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá chráněný trh práce? Podařilo se některým Vaším zaměstnancům najít práci na otevřeném trhu práce? Máte informaci o jejich dalším pracovním uplatnění?

Zaměstnanci

Základní informace o zaměstnanci a zaměstnavateli

- Zaměstnavatel (velikost, region, typ podnikání, vlastníci z ČR/zahraničí)
- Zaměstnanec (věk, pohlaví, pozice v organizaci, zdravotní postižení nebo znevýhodnění)

Zaměstnanci obecně

- Řekněte mi, co děláte? Pracujete na plný nebo zkrácený pracovní úvazek? Jak dlouho pracujete? Na tomto místě? Celkově?
- Jste v pracovním životě spokojený/á?
- Jakým způsobem se vyvíjí Váš pracovní život? Rostete profesně? Měníte práci? Pokud ano, jak často? Jde o dobrovolnou změnu?
- Jakou máte kvalifikaci/formální vzdělání? Odpovídá pozici, kterou vykonáváte? Pokud ne, jak jste znalosti nahradil/a? Jakou roli hraje kvalifikace podle Vás pro Vašeho zaměstnavatele? Když se ucházíte o zaměstnání, na jakou pozici se hlásíte. Záměrně vyšší, v mé kvalifikaci, záměrně nižší.
- Pracujete v týmu nebo samostatně? Myslíte, že vycházíte s ostatními, oni s Vámi?
- Docházíte pravidelně na pracoviště? Hodí se k Vaší práci práce z domova? Umožňuje Vám ji zaměstnavatel? Pokud ne, proč ne?

Strategie vůči trhu práce

- Zvažujete změnu zaměstnání? Pokud ano, jaké jsou důvody, které Vás k tomu vedou? Kdy jste naposledy měnil/a práci? Jaký k tomu byl důvod? Máte zkušenosti s rozvázáním pracovního poměru ze strany zaměstnavatele?
- Představte si, že hledáte zaměstnání. Popište mi prosím kroky, které byste udělal/a a proč? Kde byste hledal/a (portál, známí...)?
- Na jakého zaměstnavatele byste se obracel/a při hledání práce – kdokoliv, sociální podnik, chráněná dílna? Jaký je v tom pro Vás rozdíl?
- Podle čeho vybíráte pracovní pozice?
- Jakou roli pro Vás hraje finanční ohodnocení? Cítíte se pod/nad hodnocen/á, máte „adekvátní“ mzdu?
- Jak velkou roli pro Vás hraje dojíždění?
- Jaký výkon od Vás zaměstnavatel očekává?
- Když jste naposledy měnil/a práci, jak dlouho jste ji hledal/a? Na kolik jste reagoval/a nabídek, kolik jste rámcově absolvoval/a pohovorů.
- Co byste dělal/a, kdybyste nepracoval/a?
- Jak byste popsal/a důležitost Vaší práce pro Váš život? Jakou práci si hledáte?
- Co Vás v práci motivuje?
- Jaké jsou Vaše zkušenosti s Úřadem práce? Využil/a jste jeho služby? Pokud ano, jak je hodnotíte?
- Omezení mohou být různá – na základě životní situace, na základě zdravotního stavu apod. Setkal/a jste se s cíleným přizpůsobením zaměstnanci? Co to v tomto případě znamenalo?

Scénář (rozšířený) – zaměstnanci se zdravotním postižením

- Máte zdravotní postižení? Pokud ano, je vrozené nebo získané? Jaká z toho plynou omezení?
- Pokud máte zdravotní postižení, ví to Váš zaměstnavatel? Pokud ano, ví to od počátku pracovního vztahu? Pokud ne, proč to zaměstnavatel neví?
- Pokud máte zdravotní postižení, jak se Vaše okolí staví k Vaší práci? Je podporující nebo Vás odrazuje?
- Setkal/a jste se s diskriminací v rámci pracovního procesu?
- Vzhledem k Vašemu zdravotnímu postižení se Vás chci zeptat na zkušenost s Lékařskou posudkovou službou a zkušenost s posuzováním/přezkumem invalidity.
- Promítá se nějak proces s Lékařskou posudkovou službou do Vašeho rozhodování při přijmutí nebo výběru zaměstnání?
- Vnímáte nějaké specifické úpravy na pracovišti, které zaměstnavatel realizoval kvůli zdravotnímu postižení (Vašemu nebo kolegů)? Pokud ano, co oceňujete? Přijde Vám něco zbytné?
- Myslíte si, že jste víc nemocný/á než zdraví kolegové? Kolikrát za rok jste v pracovní neschopnosti? Myslíte si, že kvůli své nemoci/zdravotnímu omezení uděláte méně práce než zdraví kolegové? Musíte z tohoto důvodu věnovat práci více času nebo ji dohánět v jiných dnech?
- Jak vidíte svoje možnosti na trhu práce?

Nezaměstnané osoby se zdravotním postižením

Strategie vůči trhu práce

- Vaše zdravotní postižení je vrozené nebo získané? Jaká z toho plynou omezení?
- Jak dlouho jste mimo trh práce? Pracoval/a jste někdy v souběhu se svým invalidním důchodem? Pokud ano, proč se to změnilo? Pokud ne, co Vás k tomu vedlo? Kdy jste naposledy aktivně hledal/a pracovní příležitost?
- Jakým způsobem Vám v tom pomáhá Úřad práce?
- Jak reaguje okolí na to, že nepracujete?
- Myslíte si, že máte horší přístup na trh práce než zdravý člověk?

Interní podmínky a nastavení člověka

- Jak se cítíte sám/a se sebou spokojení? Vážíte si sám/a sebe? Jak se cítíte v obtížných situacích? Umíte se postavit za svůj názor? Máte dobrý pocit z věcí, které v životě děláte? Co Vám dělá radost?
- Jsme tu, abychom probrali, proč jste mimo trh práce. Cítíte obavy/tlak v případě, že by Vám někdo nabídl práci? Jaké faktory by v tu chvíli hrály roli? Máte na zapojení do trhu práce reálnou časovou kapacitu?
- Když hledáte práci, po čem se díváte? Jakou jsou Vaše nejčastější zdroje pracovních nabídek? Preferujete chráněný trh práce? Pokud ano, co je pro Vás tím hlavním benefitem? Pokud ne, jaký je důvod?
- Jakou nejdelší dobu jste souvisle pracoval/a? Bylo to něčím specifické? Kolik zaměstnání jste vyzkoušel/a v posledních deseti letech? Máte zkušenost s ukončením pracovního poměru ze strany zaměstnavatele? Sám/a jste podal/a výpověď? Jaké byly důvody odchodu?
- Cítíte se finančně zabezpečený/á? Máte dostatečný vlastní příjem? Pokud ne, na koho musíte spoléhat? Pokud ano, z čeho se skládá? Je pro Vás vlastní finanční příjem klíčový? Pokud ne, proč ne? Máte zkušenost s prací v šedé ekonomice?
- Pokud byste pracoval/a, je pro Vás dostatečná minimální mzda? Pokud ne, kolik peněz si potřebujete vydělat na zabezpečení základních potřeb?
- Jakou máte kvalifikaci/dokončené vzdělání? Hraje Vaše kvalifikace roli v tom, že jste mimo trh práce (např. vystudovaný obor nemůžete uplatit po úrazu)? Zvažoval/a jste změnu/doplnění formálního vzdělávání?
- Cítíte se v tuto chvíli jako nemocný? Jak Vás to omezuje? Co by Vám pomohlo situaci zlepšit? Jaký to má dopad na rozhodování o přijmutí pracovní pozice?
- Co by Vám pomohlo, abyste na trh práce vstoupil/a? Co je podle Vás dobrá práce?

Externí vlivy

- Kdo je Vaše nejbližší okolí? Jaká jsou jejich očekávání vůči Vašemu zaměstnání? Podporuje Vás v setrvání mimo trh práce? Pokud ano, proč myslíte, že to tak je? Pokud ne, jaké jsou jejich důvody?
- Jakou zkušenost máte s institucemi, které pomáhají s cestou na trh práce lidem se zdravotním postižením? Dostalo se Vám dostatečné podpory? Pokud ano, co pro Vás bylo nejdůležitější? Pokud ne, na jaké jste narážel/a překážky?

- Jaké úpravy pracoviště a samotného výkonu práce jsou pro Vás podstatné? Jaká je klíčová věc, která by se musela změnit, abyste se cítil/a na trhu práce vítaný? Pokud by nastala, využil/a byste danou pracovní příležitost? Pokud ne, proč ne?

Ekonomicky neaktivní osoby se zdravotním postižením

Strategie vůči trhu práce

- Vaše zdravotní postižení je vrozené nebo získané? Jaká z toho plynou omezení?
- Jak dlouho jste mimo trh práce? Pracoval/a jste někdy v souběhu se svým invalidním důchodem? Pokud ano, proč se to změnilo? Pokud ne, co Vás k tomu vedlo? Kdy jste naposledy aktivně hledal/a pracovní příležitost?
- Jak reaguje okolí na to, že nepracujete?

Interní podmínky a nastavení člověka

- Jak se cítíte sám/a se sebou spokojení? Vážíte si sám/a sebe? Jak se cítíte v obtížných situacích? Umíte se postavit za svůj názor? Máte dobrý pocit z věcí, které v životě děláte? Co Vám dělá radost?
- Jsme tu, abychom probrali, proč jste mimo trh práce. Cítíte obavy/tlak v případě, že by Vám někdo nabídl práci? Jaké faktory by v tu chvíli hrály roli? Máte na zapojení do trhu práce reálnou časovou kapacitu?
- Cítíte se finančně zabezpečený? Máte dostatečný vlastní příjem? Pokud ne, na koho musíte spoléhat? Pokud ano, z čeho se skládá? Je pro Vás vlastní finanční příjem klíčový? Pokud ne, proč ne? Máte zkušenost s prací v šedé ekonomice?
- Jakou máte kvalifikaci/dokončené vzdělání? Hraje Vaše kvalifikace roli v tom, že jste mimo trh práce (např. vystudovaný obor nemůžete uplatit po úrazu)? Zvažoval jste změnu/doplnění formálního vzdělávání?
- Cítíte se v tuto chvíli jako nemocný? Jak Vás to omezuje? Co by Vám pomohlo situaci zlepšit?
- Co by Vám pomohlo, abyste na trh práce vstoupil/a?

Externí vlivy

- Kdo je Vaše nejbližší okolí? Jaká jsou jejich očekávání vůči Vašemu zaměstnání? Podporuje Vás v setrvání mimo trh práce? Pokud ano, proč myslíte, že to tak je? Pokud ne, jaké jsou jejich důvody?
- Jakou zkušenost máte s institucemi, které pomáhají s cestou na trh práce lidem se zdravotním postižením? Dostalo se Vám dostatečné podpory? Pokud ano, co pro Vás bylo nejdůležitější? Pokud ne, na jaké jste narážel/a překážky?
- Jaké úpravy pracoviště a samotného výkonu práce jsou pro Vás podstatné? Jaká je klíčová věc, která by se musela změnit, abyste se cítil/a na trhu práce vítaný? Pokud by nastala, využil/a byste danou pracovní příležitost? Pokud ne, proč ne?
- Máte zkušenost s chráněným trhem práce? Jakou?

Pracovníci Úřadu práce

Praxe vstupu člověka se zdravotním postižením do evidence

- Jaké jsou Vaše kompetence pro podporu lidí se zdravotním postižením na trhu práce? Jakou máte kvalifikaci? Pracuje Úřad na Vašem vzdělávání?
- Můžete mi popsat proces vstupu do evidence? Co zjišťujete? Kolik máte na člověka času? V jakém prostředí pracujete?
- Na jaké informace se zaměřujete? Domlouváte se s uchazečem na dalších krocích? Pokud ano, jakým způsobem se domlouváte s uchazečem na dalších krocích? Na kom z Vás je odpovědnost za posun situace? Jak často se vidíte?
- Jak se liší práce s člověkem, který je v evidenci do 6 měsíců, do 12 měsíců, víc jak 12 měsíců?

Vztah k chráněnému trhu práce, další pracovní uplatnění osob se zdravotním postižením

- Jaké máte nástroje podpory pro rozvoj uchazeče se zdravotním postižením? Využíváte je? Pokud ano, co se Vám osvědčuje? Pokud ne, proč ne?
- Co uchazeči chtějí? Jaká podle vás mají očekávání? Co podle Vás čekají posuzování od přiznání invalidity?
- Jaké jsou potřeby uchazečů o práci? Jak jsou ekonomicky zajištěni? Jak jsou připraveni pracovat?
- Jakým způsobem nahlížíte na další pracovní uplatnění posuzovaných? Co by měli dělat? Kde by měli pracovat? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá trh práce?
- Jak pracujete se zaměstnavateli na chráněném trhu práce? Jak často posíláte uchazeče se zdravotním postižením na chráněný trh práce? Chtějí tam nebo to nerozlišují od volného trhu práce? Je minimální mzda obvyklá mzda pro člověka se zdravotním postižením?
- Jaká mají podle Vás lidé se zdravotním postižením očekávání od chráněného trhu práce? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá chráněný trh práce?

Externí vstupy

- Pracujete se zaměstnavateli na volném trhu práce? Informujete o možnostech zaměstnání OZP? Pokud ano, s jakým výsledkem?
- Existuje poptávka po lidech se zdravotním postižením? Pokud ano, od koho?
- Máte dostatek informací o typech zdravotního postižení od uchazeče? Jakou roli hrají pracovní omezení?
- Jak se posuzují finanční otázky individuální podpory? Jaká částka je obvyklá pro jednotlivce?

Lékařská posudková služba (IPZS)

Praxe posuzování žádosti o invaliditu a případného přezkumu

- Můžete mi popsat pracovní postup při posuzování žádosti o přiznání invalidního důchodu? Jak se liší proces přezkumu? Jakou roli hraje kvalifikace (vzdělání) osob se zdravotním postižením při posuzování? Jakou roli hraje věk/pohlaví osoby? Jakou roli hraje

ekonomické postavení (zaměstnanec, podnikatel, nezaměstnaný) během/před podáním žádosti?

- Jak se k Vám chovají posuzované osoby? Plynou z osobního setkání rizika pro posuzování? Plynou z osobního setkání výhody pro posuzování?
- Kolik času Vám zabral poslední posudek? Je to obvyklé?
- Co Vám pomáhá v posuzování? Co by situaci zlepšilo? Jak často se vidíte s posuzovanou osobou? (kolik lidí je zvaných k posuzování, nejde o to, že by přicházel jeden člověk opakovaně)
- Spolupracujete s dalšími institucemi? Jaké k tomu mohou být důvody?
- Kde vidíte problémy v posuzování? Co by situaci zlepšilo?
- Jak při přezkumu pracujete s pojmy stabilizace a adaptace?

Vztah k chráněnému trhu práce, další pracovní uplatnění osob se zdravotním postižením

- Jaký je podle Vás cíl invalidního důchodu?
- Co podle Vás čekají posuzování od přiznání invalidity?
- Jakým způsobem nahlížíte na další pracovní uplatnění posuzovaných? Co by měli dělat? Kde by měli pracovat? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá trh práce?
- Znáte institut chráněného trhu práce? Můžete popsat jeho roli? Jaká mají podle Vás lidé se zdravotním postižením očekávání od chráněného trhu práce? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá chráněný trh práce?

Budoucnost posuzování invalidity

- Kde vidíte svou roli v budoucnosti? Je možné zvažovat posunout posuzování na méně expertní profese? Je možné zvažovat automatizaci posuzování? Např. i vzhledem k přibývajícimu počtu diagnóz, propojování jednotlivých diagnóz?

Pracovníci v sociálních službách a veřejní opatrovníci

Praxe práce s člověkem se zdravotním postižením

- Bavíme se společně o trhu práce. Jaký máte názor na zaměstnávání lidí se zdravotním postižením? Kde je vidíte v rámci Vaší praxe?
- Jakým způsobem k Vám přichází lidé se zdravotním postižením? Jaké na Vás mají požadavky?
- Jakým způsobem stanovujete společné cíle? Kdo má odpovědnost za jejich naplnění?

Vztah k chráněnému trhu práce, další pracovní uplatnění osob se zdravotním postižením

- Co byste pojmenoval/a jako základní nástroj podpory člověka se zdravotním postižením? Co Vám funguje? Myslíte si, že to tak mají všichni pracovníci ve Vašem oboru?
- Jaké máte nástroje podpory pro rozvoj osoby se zdravotním postižením? Využíváte je? Pokud ano, co se Vám osvědčuje? Pokud ne, proč ne?
- Co lidé se ZP chtějí? Jaká podle vás mají očekávání? Co podle Vás čekají posuzování od přiznání invalidity?

- Jaké jsou potřeby lidí se zdravotním postižením? Jak jsou ekonomicky zajištěni? Jak jsou připraveni pracovat? Jaká jsou finanční očekávání od trvalého zaměstnání u člověka se zdravotním postižením? Je minimální mzda obvyklá mzda pro člověka se zdravotním postižením?
- Jakým způsobem nahlížíte na další pracovní uplatnění OZP? Co by měli dělat? Kde by měli pracovat? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá trh práce?
- Jak pracujete se zaměstnavateli na chráněném trhu práce? Jak často spolupracujete se zaměstnavateli na chráněném trhu práce? Jak se na to dívají lidé se zdravotním postižením? Znáte jejich názor? Chtějí tam nebo to nerozlišují od volného trhu práce?
- Jaká mají podle Vás lidé se zdravotním postižením očekávání od chráněného trhu práce? Jak osobám s přiznanou invaliditou (včetně OZZ) pomáhá chráněný trh práce?

Externí vstupy

- Spolupracujete se zaměstnavateli na volném trhu práce? Jak postupujete, abyste osoby se zdravotním postižením dostal/a na pohovor? S jakým výsledkem?
- Existuje poptávka po lidech se zdravotním postižením? Pokud ano, od koho?
- Máte dostatek informací o typech zdravotního postižení od člověka? Jakou roli hrají pracovní omezení? Má to dopad na pracovní příležitosti pro osobu se zdravotním postižením?
- Snažíte se využít možnosti podpory OZP prostřednictvím Úřadu práce?

PŘÍLOHA 2: Dotazníkové šetření zaměřené na postoje obyvatel (dotazník)

Chtěli bychom se Vás zeptat na Vaše osobní názory týkající se zdraví a postavení lidí se zdravotním postižením v naší společnosti. Myslíme si, že je velice důležité vědět, co si lidé o těchto věcech skutečně myslí, jaké jsou jejich opravdové názory. Vyplňování dotazníku bude trvat asi 25 minut. Výzkum je přísně důvěrný.

A: Úvodní otázky pro třídění a kontext

DEFOZP. Úvodem bychom se Vás chtěli zeptat, koho si Vy osobně představíte, když se řekne „osoba se zdravotním postižením“? Popište prosím pojem vlastními slovy (bez dohledávání dalších informací).

Typ: Otevřená otázka

A nyní již k samotnému dotazníku. Úvodem několik jednoduchých otázek, které nám umožní lépe zacílit další otázky.

POH. Jste:

Typ: Jedna odpověď

Muž	1
Žena	2

VEK. Kolik Vám je let?

Typ: Pouze celá čísla od 10 do 150

VZD2. Jaké je Vaše nejvyšší školní vzdělání?

Typ: Jedna odpověď

Základní vzdělání	1
Střední s výučním listem	2
Střední s maturitou	3
Vyšší odborné, konzervatoř	4
Vysokoškolské – bakalářské	5
Vysokoškolské – magisterské, doktorské	6

VZDR. Co nejvíce ovlivnilo Vaši vzdělanostní dráhu a rozhodnutí o typu vzdělání? Označte maximálně 3 možnosti.

Typ: Multiple, ROTACE, max. 3 odpovědi

Rodiče	1
Škola, učitelé 2	2
Přátelé, známí, příbuzní	3
Nedostatek jiné příležitosti	4
Já sám(a)	5
Zdravotní stav	6
Náhoda	7
Něco zcela jiného	8

SOC. Jaké je Vaše sociální postavení?

Typ: Jedna odpověď

Student, učeň	1
Důchodce	2
Nezaměstnaný	3
V domácnosti, na rodičovské či mateřské dovolené	4
Zaměstnanec	5
Živnostník, farmář	7
Podnikatel	8

SPOK. Do jaké míry jste celkově spokojen(a) se svým životem?

Typ: Jedna odpověď

Velmi spokojen(a)	1
Docela spokojen(a)	2
Dost nespokojen(a)	3
Zcela nespokojen(a)	4

A ještě několik jednoduchých otázek týkajících se zdraví. Připomínáme, že výzkum je striktně důvěrný.

A01. Jak byste zhodnotil(a) svůj zdravotní stav v současné době?

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobrý	1
Spíše dobrý	2
Ani dobrý, ani špatný	3
Spíše špatný	4
Velmi špatný	5

A02. Myslíte si, že jste na tom zdravotně lépe, hůře nebo stejně jako většina Vašich vrstevníků?

Typ: Jedna odpověď

Lépe	1
Zhruba stejně	2
Hůře	3

DNEM. Máte nějakou dlouhodobou nemoc nebo zdravotní problém? Dlouhodobými myslíme problémy, které trvají nebo očekáváte, že budou trvat 6 měsíců a déle.

Typ: Jedna odpověď

Ano, jeden	1
Ano, více než jeden	2
Ne	3

OZP. Byl Vám uznán nějaký stupeň invalidity?

Typ: Jedna odpověď

Invalidní v 1. stupni	1
Invalidní ve 2. stupni	2
Invalidní ve 3. stupni	3
Zdravotní znevýhodnění (OZZ)	4
Ne	5

INV. Pobíráte nebo pobíral(a) jste v minulosti invalidní důchod?

Typ: Jedna odpověď

Ano, pobírám invalidní důchod v současné době	1
Ano, pobíral(a) jsem v minulosti a již ho nepobírám	2
Ne, ale o invalidní důchod jsem neúspěšně žádal(a)	3
Ne, ani jsem nikdy nežádal(a)	4

ZTP. Jste držitelem/držitelkou karty nebo průkazu TP, ZTP nebo ZTP/P?

Typ: Jedna odpověď

TP	1
ZTP	2
ZTP/P	3
Ne	4

DIAG. Do jaké skupiny diagnóz byste zařadil(a) své dlouhodobé onemocnění nebo znevýhodnění?
V případě většího počtu dlouhodobých zdravotních indikací označte všechny skupiny, které pro Vás platí.

FILTR: (OZP IN 1, 2, 3, 4) OR (DNEM IN 1,2) OR (ZTP IN 1, 2, 3)

Typ: Multiple

Pohybová, tělesná	1
Zraková	2
Sluchová	3
Řečová, hlasová	4
Vnitřní orgány, kůže	5
„i“: Např. onemocnění a vady srdce, cév, mozku, dýchací soustavy, nervové soustavy, trávicího, vylučovacího a pohlavního ústrojí, diabetes, onkologická onemocnění, alergie.	
Duševní, poruchy chování	6
Mentální postižení	7

A03. Po dobu posledních 6 měsíců, do jaké míry omezovaly zdravotní problémy Vaše obvyklé aktivity? Řekl(a) byste, že Vás:

Typ: Jedna odpověď

Vážně omezovaly	1
Omezovaly, ale nikoli vážně	2
Vůbec mě neomezovaly	3

B1: Základní nálady a postoje – lidé v okolí

A nyní pár otázek k lidem ve Vašem okolí.

B01. Jak byste nesl(a), kdybyste měl(a) za souseda?

Typ: Baterie (jedna odpověď), ROTACE

Velmi dobře, bez problémů	1
Nebylo by mi to příjemné	2
Nesl(a) bych to těžce	3
Pokládal(a) bych to za zcela	4

Homosexuála	2(B)
Člověka s mentálním postižením	3(C)
Člověka s tělesným postižením	4(D)
Muslima	5(G)
Vietnamce	6(H)
Člověka s psychiatrickou diagnózou	8(J)
Invalidního důchodce	9(K)
Člověka závislého na drogách	10(L)
Ukrajince	11(M)
Rusa	12(N)
Angličana	13(O)

B02. Je někdo ve Vašem okolí dlouhodobě nemocen, invalidní či trvale upoután na lůžko?

Typ: Multiple

Typ: B02_8 výlučně

V užší rodině (domácnosti)	1
V širší rodině (mezi příbuznými)	2
Mezi přáteli	3
Mezi sousedy	4
V práci	5
V rámci zájmové činnosti (např. sportovní kluby, kulturní spolky atd.)	6
Jinde:	666
Ne, nikoho takového neznám	8

B2: Základní nálady a postoje – práce

A nyní pár otázek týkajících se pracovního života.

B03. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?

Pokud již nejste zaměstnán(a) anebo jste nikdy nepracoval(a), zvolte prosím takovou odpověď, která nejlépe vystihuje Vaše názory.

Typ: Baterie (jedna odpověď), ROTACE

Práce je pro mě natolik důležitá, že jí podřizuji svůj soukromý život.	2
Kdybych měl(a) dostatek peněz, tak bych vůbec nepracoval(a).	3
Je pro mě důležité splnit všechny pracovní úkoly bez ohledu na mé zdraví.	4

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Vůbec nesouhlasím	4

ZAM. Jste v současné době ekonomicky aktivní? Vyberte prosím formy ekonomické aktivity, které jsou v tuto chvíli aktuální. Pokud máte souběžně více forem zaměstnání, označte prosím všechny.

Typ: Multiple

Pracovní poměr (pracovní smlouva)	1
Dohoda o pracovní činnosti	2
Dohoda o provedení práce	3
Vlastní podnikání (OSVČ, majitel firmy)	4

Jiné – prosím uveďte:	5
Ne, nejsem nikde zaměstnán(a)	6

UV. Jaká je výše Vašeho úvazku? Sečtěte prosím všechny formy ekonomické aktivity, které jste uvedl(a) v předchozí otázce.

Pokud podnikáte, zvolte prosím rozsah odpracované doby srovnatelný s plným pracovním úvazkem (40 hod./týdně).

FILTR: ZAM IN 1, 2, 3, 4, 5

Typ: Jedna odpověď

Plný	1
Zkrácený (částečný)	2

B04. Jste spokojen(a) s rozsahem své pracovní aktivity?

Pokud nejste ekonomicky aktivní a jste s tímto stavem spokojeni, uveďte prosím „Určitě ano“.

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

URVZD. Odpovídá Vaše současné pracovní zařazení Vámi dosaženému nejvyššímu stupni vzdělání?

FILTR: ZAM IN 1, 2, 3, 4, 5

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne, mám vyšší vzdělání	2
Ne, mám nižší vzdělání	3

B05. Jste spokojen(a) s výší své mzdy (platu)?

FILTR: ZAM IN 1, 2, 3, 4, 5

Pokud podnikáte, zhodnoťte svůj příjem z podnikání.

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

C: Obecný přehled o OZP

Nyní by nás zajímalo, jak se podle Vás žije lidem se zdravotním postižením v České republice. Pro jistotu doplňujeme, že zdravotní omezení může být různého rozsahu a může nabývat různých podob – může být fyzické, zrakové, sluchové, řečové, duševní anebo způsobené civilizačními chorobami (typicky diabetes, autoimunitní onemocnění, onkologická onemocnění, srdečně-cévní onemocnění) atd. Příčiny mohou být vrozené, ale i získané nemoci nebo úrazem během života.

V následující části dotazníku prosím pamatujte na to, že lidé se zdravotním postižením mohou mít různé zdravotní potíže v různém rozsahu.

Úvodem jen několik otázek týkajících se lidí v invalidním důchodu.

C01. Kolik osob podle Vás pobírá v České republice invalidní důchod? Pokuste se prosím odhadnout, i když si třeba budete muset zcela tipnout.

Pro kontext uvádíme, že v ČR žije přibližně 10,9 mil. obyvatel, z toho 2,4 mil. osob pobírá starobní důchod. Osobám se zdravotním postižením, které dosáhly důchodového věku (tzn. přibližně 65 let), je invalidní důchod automaticky převeden na starobní důchod. Invalidní důchod se tedy týká primárně osob v produktivním věku.

Uveďte prosím počet osob jako číselnou hodnotu v jednotkách:

Typ: Otevřená otázka – číslo

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

osob

C02. Výše už jsme naznačili, že postižení nebo zdravotní znevýhodnění může mít různé podoby. Seřadte prosím jednotlivé skupiny diagnóz podle toho, jak často byly podle Vás zastoupeny v roce 2023 ve skupině invalidních důchodců. Na prvním místě bude diagnóza, která byla mezi invalidními důchodci nejčastější, na posledním místě bude nejméně zastoupená diagnóza.

Seznam diagnóz není vyčerpávající, chceme získat autentický obraz o názorech celé společnosti.

Pohybová, tělesná	1
Zraková, sluchová	11
Mentální, duševní, poruchy chování	4
Novotvary ("rakovina")	5
Nemoci srdce a cév, "infarkty"	7

D: Názory na život OZP

A nyní již k hodnocení různých oblastí života.

D01. Celkově vzato, hodnotíte životní úroveň lidí se zdravotním postižením u nás jako:

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobrou	1
Spíše dobrou	2
Spíše špatnou	3
Velmi špatnou	4

D02. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky? Prosím uvažujte obecně o lidech se zdravotním postižením.

FILTR: (OZP IN 1, 2, 3, 4) OR (ZTP IN 1, 2, 3) = zobrazí se navíc následující text

Následující výroky odrážejí některé stereotypy, které jsou spojovány s lidmi se zdravotním postižením. Snažíme se získat autentický obraz o názorech celé společnosti, abychom mohli navrhnout efektivnější podporu pro osoby se zdravotním postižením. Vaše odpovědi jsou pro nás velmi cenné.

Typ: Baterie, ROTACE

Lidé se zdravotním postižením jsou vždy závislí na jiných.	2
Zdravotní postižení je na lidech vždycky snadno rozpoznatelné.	3
Lidé se zdravotním postižením nechtějí pracovat.	5
Zdravotní postižení vždy negativně ovlivňuje mentální schopnosti daného člověka.	7

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Vůbec nesouhlasím	4

D03. Jak byste celkově ohodnotil(a) možnosti zapojení lidí se zdravotním postižením u nás do běžného každodenního života? Označil(a) byste je za:

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobré	1
Spíše dobré	2
Spíše špatné	3
Velmi špatné	4

D04. Jaké jsou u nás podle Vašeho názoru podmínky pro uplatnění lidí se zdravotním postižením na trhu práce?

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobré	1
Spíše dobré	2
Spíše špatné	3
Velmi špatné	4

D05. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky, které se týkají uplatnění lidí se zdravotním postižením na trhu práce? Prosím uvažujte obecně o lidech se zdravotním postižením.

FILTR: (OZP IN 1, 2, 3, 4) OR (ZTP IN 1, 2, 3) = zobrazí se navíc následující text

Následující výroky odrážejí některé stereotypy, které jsou spojovány s lidmi se zdravotním postižením. Snažíme se získat autentický obraz o názorech celé společnosti, abychom mohli navrhnout efektivnější podporu pro osoby se zdravotním postižením. Vaše odpovědi jsou pro nás velmi cenné.

Typ: Baterie, ROTACE

Zaměstnání člověka se zdravotním postižením vyžaduje drahé úpravy pracoviště.	1
Lidé se zdravotním postižením skoro pořád chybí v práci.	2
Zaměstnání člověka se zdravotním postižením znamená pro každou firmu ohrožení bezpečnosti práce.	3
Lidé se zdravotním postižením zvládnou jen jednoduché, manuální práce.	4
Lidé se zdravotním postižením by měli být rádi za každou práci, i za nižší mzdu.	6
Lidem v invalidním důchodu se nechce pracovat, a proto zveličují svoje zdravotní problémy.	7

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Vůbec nesouhlasím	4

D06. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?

FILTR: (OZP IN 1, 2, 3, 4) OR (ZTP IN 1, 2, 3)

Typ: Baterie, ROTACE

Zdraví lidé si myslí, že lidé se zdravotním postižením zvládnou jen jednoduché, manuální práce.	3
Zdraví lidé si myslí, že lidé se zdravotním postižením by měli být rádi za každou práci, i za nižší mzdu.	4
Zdraví lidé si myslí, že lidem v invalidním důchodu se nechce pracovat, a proto zveličují svoje zdravotní problémy.	5

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Vůbec nesouhlasím	4

**D07. Jaké překážky podle Vašeho názoru brání zaměstnávání lidí se zdravotním postižením?
Vyberte všechny důvody, které podle Vás platí.**

Typ: Multiple, ROTACE

Nejsou tak výkonní	1
Jsou často nemocní	2
Nemají dostatečnou kvalifikaci	4
Jsou psychicky labilní	5
Nesnesou tlak v práci	6
Nedostatek pracovních míst i pro zdravé lidi	7
Nedostatek pracovních míst vhodných pro lidi se zdravotním postižením	8
Nepříznivý stav ekonomiky	9
Je pro ně problém dopravit se do práce	10
Předsudky na straně zaměstnavatelů	11
Zaměstnavatelé si nechtějí přidělovat problémy	12
Malé finanční zvýhodnění běžných zaměstnavatelů, pokud zaměstnají lidi se zdravotním postižením	13
Běžné firmy nejsou bezbariérové	14
Jiné – prosím uveďte:	666
Žádné	15

E: Diskriminace

V následujících otázkách se budeme věnovat problému diskriminace ve smyslu záměrného znevýhodňování některých skupin obyvatel.

E01. Jak velký problém představuje podle Vašeho názoru diskriminace v naší zemi? Řekl(a) byste, že to je:

Typ: Jedna odpověď

Zcela zásadní problém	1
Poměrně velký problém	2
Poměrně malý problém	3
Zcela okrajový problém	4

Nyní několik otázek, které jsou zaměřené na Vaši zkušenost se záměrným znevýhodňováním lidí se zdravotním postižením u nás. Připomínáme, že výzkum je striktně důvěrný, jde nám jen o získání celkového pohledu veřejnosti.

E02. Máte přímou zkušenost s diskriminací lidí se zdravotním postižením? Setkal(a) jste se osobně se situací, kdy byl někdo záměrně znevýhodňován kvůli zdravotnímu stavu?

Typ: U každé možnosti jedna odpověď

Ano	1
Ne	2
Nevím, nechci odpovídat	3

Byl(a) jsem obětí diskriminace	1
Jako přímý svědek	2
Slyšel(a) jsem o tom od někoho v mém okolí	4

E03. Čeho se Vaše zkušenosti s diskriminací lidí se zdravotním postižením týkaly, o jakou diskriminaci se jednalo? Popište prosím všechny případy. U případů z doslechu prosím uveďte, koho se daný případ diskriminace týkal.

FILTR: E02_1=1 OR E02_2=1 OR E02_4=1

Typ: Otevřená otázka

F1: Sociální systém – obecné názory

Nyní se budeme zabývat systémem sociálního zabezpečení, tedy důchodů a dávek, které mají lidem se zdravotním postižením pomoci ve složité životní situaci.

F01. Víte, jak v České republice funguje systém sociálního zabezpečení?

Typ: Jedna odpověď

Vůbec nebo skoro vůbec	1
Mám jen pár informací	2
Jsem s ním docela dobře obeznámen(a)	3
Jsem s ním velmi dobře obeznámen(a)	4

F02. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?

Typ: Jedna odpověď u každé varianty

Sociální systém programově zvyhodňuje ty, kteří si dávky nezaslouží.	2
Sociální systém je tak složitý, že se k podpoře nedostanou ti, kteří by ji potřebovali.	3

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Vůbec nesouhlasím	4

F03. Řekl(a) byste, že současný systém sociálního zabezpečení dokáže dostatečně pomoci lidem se zdravotním postižením?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Nevím, nedokážu posoudit	5

F2: Sociální systém – optimální nastavení systému

Nyní se podíváme na to, jak by měl být podle Vašeho názoru nastaven náš sociální systém.

F04. Opatření státní sociální politiky spočívají ve dvou základních oblastech, ve finančních dávkách a v sociálních službách. Kterou z těchto dvou oblastí by se měl stát ve vztahu k lidem se zdravotním postižením zabývat především?

Typ: Jedna odpověď

Rozšiřování sociálních služeb	1
Zvyšování finančních dávek	2

F06. Představte si, že byste měl(a) rozhodnout o tom, jakou skupinu osob podpořit. Pro které z následujících řešení byste se rozhodl(a)?

Typ: Náhodná rotace otázek F06a, F06b, F06c

Typ: Jedna odpověď

F06a

Zvýšit důchody pro staré lidi	1
Rozšířit pomoc rodinám s dětmi	2

F06b

Zvýšit starobní důchody	1
Zvýšit invalidní důchody	2

F06c

Rozšířit pomoc rodinám s dětmi	1
Rozšířit pomoc lidem se zdravotním postižením	2

F07. Myslíte si, že by se mělo u podpory zacílené na lidi se zdravotním postižením přihlížet k jejich celkové finanční a majetkové situaci? Označte prosím formy podpory, jejichž poskytnutí by mělo být podle Vašeho názoru podmíněno finanční a majetkovou situací žadatele – člověka se zdravotním postižením.

Typ: Multiple

Typ: F07_13 výlučně

Invalidní důchod	1
Příspěvek na péči (pro osoby závislé na péči jiné osoby)	2
Příspěvek na mobilitu (kompenzace zvýšených nákladů na dopravu)	3
Osvobození od placení daně z nemovitosti	4
Odečitatelné položky z daně z příjmu fyzických osob z titulu držitelství ZTP/P nebo pobírání invalidního důchodu	5
Osvobození od placení daně z přidané hodnoty při nákupu motorového vozidla	6
Osvobození od placení správních a místních poplatků (ověření podpisu, vydání řidičského průkazu, místní poplatek za psa atp.)	7
Osvobození od platby za dálniční známku	8
Osvobození od koncesionářského poplatku za používání rozhlasu a televize	9
Sleva na telefonní/mobilní tarif	10
Příspěvek nevidomým občanům na krmivo pro vodícího psa	11
Příspěvek na rekreaci a lázeňskou péči	12
U žádné z uvedených forem podpory	13

F3: Zneužívání systému

F08. Myslíte si, že se u nás stává často, že lidé zkreslují svůj zdravotní stav, aby získali invalidní důchod?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Nevím	5

F09. Víte ve svém okolí o někom, kdo podle Vás v současné době neoprávněně pobírá invalidní důchod anebo zneužívá sociální podporu určenou pro lidi se zdravotním postižením? Připomínáme, že výzkum je striktně důvěrný, jde nám jen o zjištění pohledu veřejnosti.

Typ: Jedna odpověď

O nikom takovém nevím	1
Vím o jednom takovém člověku	2
Znám více takových lidí	3

F10. V čem zneužívání invalidního důchodu anebo jiné podpory určené pro lidi se zdravotním postižením spočívalo? Připomínáme, že výzkum je striktně důvěrný.

FILTR: F09 IN 2, 3

Typ: Otevřená otázka

F4: Sociální systém – povinnosti zaměstnavatelů

F11. Měli by mít podle Vašeho názoru zaměstnavatelé povinnost zaměstnávat lidi se zdravotním postižením?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Nevím, nedokáži posoudit	5

F12. Měl by být zaměstnavatelům vyplácen ze státního rozpočtu příspěvek za to, že zaměstnají člověka se zdravotním postižením?

Typ: Jedna odpověď

Ano, všem zaměstnavatelům	1
Ano, ale jen některým zaměstnavatelům	2
Ne	3

F13. Kterým zaměstnavatelům by měl být příspěvek na zaměstnávání lidí se zdravotním postižením vyplácen?

FILTR: F12 == 2

Typ: Otevřená otázka

--

F14. V jaké výši by měl být podle Vás příspěvek na zaměstnávání člověka se zdravotním postižením poskytován?

FILTR: F12 IN 1, 2

Typ: Otevřená otázka

							Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením za jeden měsíc
--	--	--	--	--	--	--	---

F15. Pokud by byl zaměstnavatelům vyplácen příspěvek na zaměstnávání člověka se zdravotním postižením, měl by být podle Vašeho názoru použit na mzdu tohoto zaměstnance?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Nedokáži posoudit	5

F17. Představte si, že by měly firmy zaměstnávat určitý podíl lidí se zdravotním postižením. Firma by však tuto povinnost nesplnila a odvedla by za to pokutu do státního rozpočtu. Myslíte si, že by měl stát tyto peníze použít výhradně na podporu lidí se zdravotním postižením?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Nedokáži posoudit	5

F5: Sociální systém – chráněný trh práce

F18. Jedním z nástrojů, kterými se stát snaží podpořit lidi se zdravotním postižením na trhu práce, je „chráněný trh práce“. Slyšel(a) jste někdy tento pojem?

Typ: Jedna odpověď

Ano a dobře vím, o co se jedná	1
Ano a mám představu, o co se jedná	2
Něco mi to říká, ale nic moc bližšího o tom nevím	3
Ne, nikdy jsem to neslyšel(a)	4

Firmy, které působí na chráněném trhu práce, jsou zaměřené na poskytování pracovních příležitostí lidem se zdravotním postižením a často získávají různou podporu od státu. Minimálně polovina (50 %) zaměstnanců ve firmách na chráněném trhu práce musí mít zdravotní postižení.

F20. Myslíte si, že firmy na chráněném trhu práce jsou schopny lépe zohlednit potřeby lidí se zdravotním postižením?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

F22. Pracoval(a) jste někdy u zaměstnavatele na chráněném trhu práce?

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne	2
Nejsem si jist(á)	3

F23. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky?

Typ: Jedna odpověď u každé varianty

Firmy na chráněném trhu práce zaměstnávají lidi se zdravotním postižením jen naoko, aby na ně mohly čerpat podporu od státu.	1
Firmy na chráněném trhu práce zneužívají lidi se zdravotním postižením – o pomoc lidem s nějakým hendikepem jim vůbec nejde.	2

Zcela souhlasím	1
Spíše souhlasím	2
Spíše nesouhlasím	3
Vůbec nesouhlasím	4
Nevím, nedokážu posoudit	5

G1. Zkušenosti s LPS (všichni)

A nyní by nás zajímaly Vaše zkušenosti s lékařskou posudkovou službou v rámci systému sociálního zabezpečení. Lékaři posudkové služby posuzují zejména stupeň invalidity.

G01. Setkal(a) jste se někdy Vy osobně nebo někdo ve Vaší rodině s lékařskou posudkovou službou v rámci systému sociálního zabezpečení? Označte prosím všechny relevantní odpovědi.

Typ: Multiple

Typ: G01_3 výlučně

Ano, já osobně	1
Ano, někdo jiný v rodině	2
Ne	3

G02a. Kdy jste se Vy osobně setkal(a) s lékařskou posudkovou službou naposledy?

FILTR: G01_1 == 1

G02b. Kdy proběhlo setkání člena Vaší rodiny s lékařskou posudkovou službou naposledy?

FILTR: G01_2=2 AND G01_1<>1

Typ: Jedna odpověď

V posledních 12 měsících	1
Před 1-5 lety	2
Před 6-10 lety	3

Před více než 10 lety	4
Nevím, nepamatuji se	5

G03a. Co jste s lékařskou posudkovou službou řešil(a)?

FILTR: G01_1 == 1

G03b. Co s lékařskou posudkovou službou člen Vaší rodiny řešil?

FILTR: G01_2==2 AND G01_1<>1

Typ: Jedna odpověď

Posuzování stupně invalidity	1
Posuzování nároku na dávky pro osoby se zdravotním postižením	2
Posuzování pracovní neschopnosti, kontrola posuzování dočasné pracovní neschopnosti	3
Jiné	4
Nevím, nepamatuji si	5

Výlučně jen pro G01_2==2, jinak nenabízet

G04. Jak byste zhodnotil(a) celkovou zkušenost s lékařskou posudkovou službou?

FILTR: G01_1==1 OR G01_2==2

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobrá	1
Spíše dobrá	2
Spíše špatná	3
Velmi špatná	4

G09. Máte pocit, že lékařská hlediska, podle kterých posudková služba posuzuje zdravotní stav občanů při rozhodování o invaliditě, jsou různými posudkovými lékaři vykládána různě?

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4
Nevím, nedokáži posoudit	5

G10. Myslíte si, že pro posouzení zdravotního stavu při rozhodování o invaliditě je vhodnější, když:

Typ: Jedna odpověď

Zdravotní stav člověka posuzuje jeden lékař	1
Zdravotní stav člověka posuzuje kolektivní odborný orgán (odborná komise)	2
Nevím, nedokáži posoudit	3

G2. Zkušenosti s úřadem práce

A nyní by nás zajímaly Vaše zkušenosti s úřadem práce.

G11. Využil(a) jste někdy služeb úřadu práce?

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne	2

G12. Kdy jste naposledy jste využil(a) služeb úřadu práce?

FILTR: G11 == 1

Typ: Jedna odpověď

V posledních 12 měsících	1
Před 1-5 lety	2
Před 6-10 lety	3
Před více než 10 lety	4
Nevím, nejsem si jistý(á)	5

G13. Jaké služby úřadu práce jste využil(a)? Označte prosím všechny relevantní odpovědi.

FILTR: G12 IN 1, 2, 3

Typ: Multiple

Typ: G13_10 výlučně

Zprostředkování zaměstnání (hledání práce)	2
Rekvalifikace	4
Vzdělávání	5
Vyřízení žádosti o příspěvek (např. na dojížděku do zaměstnání, v případě provozování samostatně výdělečné činnosti atp.)	7
Jiné:	666
Nevím, nepamatuji si	10

G14. Získal(a) jste s pomocí úřadu práce nové zaměstnání?

FILTR: G13 == 2

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne	2

G15. Podařilo se Vám toto zaměstnání udržet alespoň 6 měsíců?

FILTR: G14 == 1

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne	2

G16. Pracoval(a) jste po absolvování rekvalifikace alespoň 1 rok v novém oboru, ve kterém jste se rekvalifikoval(a)?

FILTR: G13 == 4

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne	2

G17. Jak byste zhodnotil(a) svou celkovou zkušenost s úřadem práce?

FILTR: G12 IN 1, 2, 3

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobrá	1
Spíše dobrá	2
Spíše špatná	3
Velmi špatná	4

G3. Zkušenosti – invalidní důchod

A nyní se krátce vrátíme k invalidnímu důchodu.

G18. Jak dlouho invalidní důchod pobíráte?

FILTR: INV == 1

Typ: Jedna odpověď

Méně než 1 rok	1
1-5 let	2
6-10 let	3
Více než 10 let	4
Nevím, nejsem si jistý(á)	5

G19. Obáváte se Vy osobně přezkumu invalidity a možného snížení nebo odebrání invalidního důchodu?

FILTR: INV == 1

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

G20. Zohledňujete možnost přezkumu invalidity při rozhodování o tom, zda a v jakém rozsahu budete pracovat?

FILTR: INV == 1

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

G21. Je Váš rodinný rozpočet zásadním způsobem závislý na Vašem invalidním důchodu?

FILTR: INV == 1

Typ: Jedna odpověď

Určitě ano	1
Spíše ano	2
Spíše ne	3
Určitě ne	4

G22. Z jakého důvodu již nepobíráte invalidní důchod?

FILTR: INV == 2

Typ: Jedna odpověď

Došlo ke skutečnému zlepšení mého zdravotního stavu, a proto mi byl invalidní důchod odebrán.	1
Invalidní důchod mi byl neprávem odebrán po přezkumu, zdravotní problémy ale stále trvají.	2
Invalidní důchod byl převeden na starobní důchod.	3
Jiné – prosím uveďte:	666

G23. Víte ve svém okolí o někom, kdo by měl mít podle Vás v současné době nárok na invalidní důchod kvůli svému dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu, a nebyl mu schválen?

Typ: Jedna odpověď

O nikom takovém nevím	1
Vím o jednom takovém člověku	2
Znám více takových lidí	3

G25. Jak byste zhodnotil(a) svou celkovou zkušenost související s posuzováním Vaší žádosti o invalidní důchod?

FILTR: INV IN 1, 2, 3

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobrá	1
Spíše dobrá	2
Spíše špatná	3
Velmi špatná	4

H. Demografie, kvóty, další identifikace¹⁰

Zcela nakonec bychom se Vás rádi zeptali na několik otázek přímo o Vás.

POL. Řekl(a) byste, že se o politiku zajímáte:

Typ: Jedna odpověď

Velmi mnoho	1
Středně	2
Moc ne	3
Vůbec ne	4

UC21. Účastnil(a) jste se voleb do Poslanecké sněmovny 8. a 9. října 2021?

Typ: Jedna odpověď

Ano	1
Ne	2
Neměl(a) jsem volební právo	3

MINVOL. Můžete nám říci, kterou stranu nebo koalici jste ve volbách 8. a 9. října 2021 volil(a)?

FILTR: UC21 == 1

Typ: Jedna odpověď

Koalice SPOLU (KDU-ČSL, ODS, TOP 09)	28
ANO	01
Koalice Piráti+STAN	29
SPD	24
Přísaha	31
ČSSD	06
KSČM	09

¹⁰ Otázky UC21, MINVOL a PREZ byly použity pro vážení podobně jako další otázky zaměřené na socio-demografickou oblast s cílem získat kvalitnější reprezentativní odhady úrovně výskytu sledovaných jevů v celé populaci i jednotlivých subpopulacích.

Trikolóra, Svobodní, Soukromníci	30
Volný blok	32
Strana zelených	22
Jiná strana, uveďte: ...	70
Nevím	99
Odmítl(a) uvést	88

PREZ. A koho jste volil(a) ve druhém kole prezidentských voleb, které se konaly v lednu 2023?

Typ: Jedna odpověď

Petra Pavla	1
Andreje Babiše	2
Nikoho, vůbec jsem nevolil(a)	3
Nechci odpovédět	4

MAT. Zvážíte-li velikost příjmů a majetku ve Vaší domácnosti, řekl(a) byste, že jste:

Typ: Jedna odpověď

Velmi dobře zajištění	1
Solidně zajištění	2
Průměrně zajištění	3
Špatně zajištění	4
V zásadě chudí	5

DOM. Kolik osob žije ve Vaší domácnosti? Nezapomeňte započítat i sebe. A kolik z toho je:

Typ: Otevřená otázka – povinné číselné pole

Typ: Kontrola součtu A=B+C+D+E

POČET OSOB CELKEM:	1
Dětí mladších 14 let:	2
Dětí 14-17 let:	3
Dospělých ve věku 18–63 let:	4
Dospělých starších 63 let:	5

RODS. Jaký je Váš rodinný stav?

Typ: Jedna odpověď

Svobodný, svobodná	1
V partnerském soužití	2
Ženatý, vdaná	3
Rozvedený, rozvedená	4
Vdovec, vdova	5

PRIJ. Jaký je celkový čistý měsíční příjem všech členů Vaší domácnosti ze zaměstnání, z podnikání nebo sociálního zabezpečení (včetně přídatků na děti, rodičovského příspěvku, podpory v nezaměstnanosti, důchodů, všech sociálních dávek) a vedlejších výdělků?

Typ: Jedna odpověď, NENÍ POVINNÁ ODPOVĚĎ

Do 15 000 Kč	1
15 001 až 20 000 Kč	2
20 001 až 25 000 Kč	3
25 001 až 30 000 Kč	4
30 001 až 40 000 Kč	5
40 001 až 50 000 Kč	6
50 001 až 60 000 Kč	7

60 001 až 70 000 Kč	8
70 001 až 90 000 Kč	9
90 001 a více	10

POJ. Představte si, že byste byl(a) pojištěn(a) a v důsledku nějaké živelné pohromy byste přišel(la) o veškerý majetek, tj. o dům, auto, chatu, chalupu, zahradu, veškeré zařízení domácnosti, veškeré úspory včetně v bance a veškerý ostatní majetek.

Jak vysoká by měla být částka, která by Vám tuto škodu nahradila? Odhadněte současnou hodnotu jednotlivých položek a zařadte se do jedné z těchto kategorií.

Typ: Jedna odpověď, NENÍ POVINNÁ ODPOVĚĎ

Méně než 99 tis. Kč	1
100-299 tis. Kč	2
300-499 tis. Kč	3
500-699 tis. Kč	4
700-999 tis. Kč	5
1-2 miliony Kč	6
3-5 milionů Kč	7
6-9 milionů Kč	8
Více než 10 milionů Kč	9

REG. Kraj:

Typ: Výběr ze seznamu

OKR. Okres:

Typ: Výběr ze seznamu

OBEC. Obec:

Typ: Výběr ze seznamu

VEL. Velikost obce:

Typ: NEDOTAZOVAT, automatické vyplnění otázky VEL podle číselníku proměnné OBEC

Vesnice do 999 obyvatel	1
Obec 1 000 – 1 999 obyvatel	2
Obec s 2 000 – 4 999 obyvateli	3
Město s 5 000 – 19 999 obyvateli	4
Město s 20 000 – 49 999 obyvateli	5
Město s 50 000 – 90 000 obyvateli	6
Město nad 90 000 obyvatel	7

BYDL. Která z následujících možností nejlépe popisuje situaci Vaší domácnosti?

Typ: Jedna odpověď

Bydlíme v nájmu.	1
Bydlíme ve vlastní nemovitosti.	2
Bydlíme v nemovitosti někoho jiného (například rodičů) a nemusíme platit nájem.	3
Bydlíme v bytě v družstevním vlastnictví.	4

J99. Dotazník byl zaměřen na postavení osob se zdravotním postižením v naší společnosti a na problémy, se kterými se mohou setkávat ve svém osobním i pracovním životě. Pokud máte zájem, můžete doplnit svůj komentář k tématu anebo k některé z otázek v dotazníku.

Typ: Otevřená otázka – dobrovolná

Poděkování

Děkujeme Vám za Vaše odpovědi.

V dotazníku jste měl(a) odhadnout, kolik je v ČR invalidních důchodců. Pro úplnost doplňujeme, že v roce 2023 pobíralo invalidní důchod 412 tisíc osob.

Z hlediska diagnóz bylo nejvíce invalidních důchodů vypláceno z titulu nemocí svalové a kosterní soustavy a pojivové tkáně (27 %) a mentálních a duševních onemocnění (26 %). Diagnózy související s novotvory byly stanoveny u 8 % invalidních důchodců a oběhovou soustavou 7 %. Zrakové a sluchové vady a onemocnění se týkaly po 2 % invalidních důchodců. Ostatní skupiny diagnóz byly stanoveny u 28 % osob v invalidním důchodu.

PŘÍLOHA 3: Dotazník ze šetření v populaci zaměstnavatelů

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením (dále OZP) má nejen ekonomický význam, ale také významně přispívá k sociálnímu začlenění a rozmanitosti na pracovišti. Pomáhá zlepšovat kvalitu života lidí se zdravotním postižením a podporuje rovné příležitosti. Rovněž přispívá k budování otevřenější a tolerantnější společnosti, kde má každý možnost uplatnit své schopnosti a dovednosti.

Vaše zkušenosti a názory na zaměstnávání OZP jsou klíčové pro identifikaci bariér i pro návrh efektivnějších opatření v této oblasti. Informace získané v tomto dotazníkovém šetření nám umožní lépe porozumět specifickým potřebám a překážkám, se kterými se zaměstnavatelé setkávají, a zároveň identifikovat osvědčené postupy a strategie, které vedou k přiměřenému uplatnění OZP na českém trhu práce. **Při odpovídání na otázky prosím vždy uvažujte v pozici a z pohledu zaměstnavatele.**

Dotazník **vyplňte i v případě, že v současné době nezaměstnáváte** žádnou osobu se zdravotním postižením. Vyplnění dotazníku Vám zabere pouze několik minut a bylo by ideální, kdyby dotazník vyplnil člen vedení Vaší firmy/organizace, HR specialista, personalista či mzdový účetní.

Předem děkujeme za Váš čas a ochotu podělit se o Vaše zkušenosti.

1. IČO: _____ .

Typ: Otevřená otázka – číslo

--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. Uveďte prosím, jaká je Vaše pracovní pozice ve firmě, za kterou tento dotazník vyplňujete:

_____ .

Typ: Otevřená otázka – text

3. Zaměstnává Vaše firma/organizace osoby se zdravotním postižením (OZP)? (i) *Mezi osoby se zdravotním postižením patří osoby invalidní v prvním, druhém nebo třetím stupni invalidity a osoby zdravotně znevýhodněné. U těchto osob se může jednat o různé druhy diagnóz, např. nemoci pohybového aparátu, zrakové, sluchové, vady řeči a hlasové, onemocnění vnitřních orgánů a kůže (tzn. onemocnění a vady srdce, cév, mozku, dýchací soustavy, nervové soustavy, trávicího, vylučovacího a pohlavního ústrojí, diabetes, onkologická onemocnění či alergie), duševní a poruchy chování či mentální postižení. Tyto diagnózy se u OZP mohou vyskytovat od lehkých a téměř neznatelných forem až po těžké.*

Typ: MULTIPLE

- a) Osoby v 1. stupni invalidity.
- b) Osoby ve 2. stupni invalidity.
- c) Osoby ve 3. stupni invalidity.

- d) Osoby zdravotně znevýhodněné.
- e) Ne.
- f) Nevím.

FILTR: Pokud 3 = e, pak otázka 4:

4. Z jakého důvodu nezaměstnáváte OZP?

Typ: MULTIPLE

- a) Protože nemáme zákonnou povinnost.
- b) Charakter činnosti naší firmy/organizace neumožňuje zaměstnávat na žádné pozici OZP.
- c) Při vynaložení veškerého úsilí se nám nedaří zaměstnat OZP.
- d) Máme špatné zkušenosti se zaměstnáváním OZP.
- e) Zaměstnávání OZP neřešíme.
- f) Jiné důvody, prosím uveďte: _____.

5. Jaké jsou u nás podle Vašeho názoru podmínky pro uplatnění lidí se zdravotním postižením na trhu práce?

TYP: Jedna odpověď

- a) Velmi dobré.
- b) Spíše dobré.
- c) Spíše špatné.
- d) Velmi špatné.

6. Nakolik souhlasíte nebo nesouhlasíte s následujícími výroky, které se týkají uplatnění lidí se zdravotním postižením na trhu práce? Prosím uvažujte o lidech se zdravotním postižením obecně z pohledu zaměstnavatele.

Typ: BATERIE – jedna odpověď

- a) Zaměstnání člověka se zdravotním postižením vyžaduje drahé úpravy pracoviště.
 - b) Lidé se zdravotním postižením skoro pořád chybí v práci.
 - c) Zaměstnání člověka se zdravotním postižením znamená pro každou firmu ohrožení bezpečnosti práce.
 - d) Lidé se zdravotním postižením zvládnou jen jednoduché manuální práce.
 - e) Lidé se zdravotním postižením by měli být rádi za každou práci, i za nižší mzdu.
- Zcela souhlasím.
 - Spíše souhlasím.
 - Spíše nesouhlasím.
 - Vůbec nesouhlasím.

7. Jaké okolnosti podle Vašeho názoru brání Vaší firmě/organizaci v zaměstnávání lidí se zdravotním postižením? Vyberte všechny důvody, které podle Vás platí.

Typ: MULTIPLE – více možností

- a) Nejsou tak výkonní.
- b) Jsou často nemocní.

- c) Nemají dostatečnou kvalifikaci.
- d) Jsou psychicky labilní.
- e) Nesnesou tlak v práci.
- f) Nemáme dostatek pracovních míst ani pro zdravé lidi.
- g) Nemáme dostatek pracovních míst vhodných pro lidi se zdravotním postižením.
- h) Nepříznivý stav ekonomiky nebo trhu.
- i) Je pro ně problém dopravit se do práce.
- j) Předsudky na straně vedení firmy nebo našich zaměstnanců.
- k) Nechceme si přidělovat problémy.
- l) Malé finanční zvýhodnění zaměstnavatelů, pokud zaměstnají lidi se zdravotním postižením.
- m) Naše pracoviště není bezbariérové.
- n) Žádné.

8. Co by Vám z pohledu zaměstnavatele usnadnilo zaměstnávat (více) OZP?

Prosím uveďte: _____.

Typ: Otevřená otázka – text

9. Pracujete s tématem zaměstnávání OZP ve strategických dokumentech Vaší firmy/organizace (popř. zohledňujete jej ve strategickém plánování)?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano, oblast zaměstnávání OZP máme zapracovánu ve strategických dokumentech.
- b) Ano, zohledňujeme ji při plánování, ale nemáme ji zanesenu ve strategických dokumentech.
- c) Ne, s touto oblastí z pohledu strategie firmy/organizace vůbec nepracujeme.

10. Zajímají se osoby se zdravotním postižením o práci ve Vaší firmě/organizaci?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano, ve zvýšené míře.
- b) Ano, ale nepozorujeme zvýšený zájem OZP o zaměstnání u nás ve srovnání s běžnými uchazeči.
- c) Ne, OZP se o práci v naší firmě vůbec nezajímají.
- d) Nedokáží posoudit, protože nesbíráme informace o zdravotním stavu uchazečů.

FILTR: Pokud 10 = a | b, pak otázka 10b

10b. Z jakého důvodu se podle Vás zajímají osoby se zdravotním postižením o práci ve Vaší firmě/organizaci?

Typ: MULTIPLE

- a) Jsme zaměstnavatelem na chráněném trhu práce.
- b) Poskytujeme nadstandardní pracovní podmínky. *(i) Může se jednat například o speciální opatření pro OZP v oblasti ergonomie, speciální pracovní vybavení, pomůcky, bezbariérový přístup apod.*
- c) Nadstandardní odměňování (vyšší mzdy, nadstandardní benefity).

- d) Nevím, nedokážu posoudit.
- e) Jiné – prosím uveďte: _____.

11. Myslíte si, že by zaměstnavatelé měli mít povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano, každý zaměstnavatel by měl povinně zaměstnávat určitý podíl OZP.
- b) Ano, ale tuto povinnost by měli mít jen někteří zaměstnavatelé.
- c) Ne, záleží pouze na vůli zaměstnavatele, jaké osoby chce zaměstnávat.

12. Myslíte si, že by měli být ze strany státu finančně podporováni všichni zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají OZP? (i) *V současné době jsou finančně podporováni zejména zaměstnavatelé na chráněném trhu práce, u nichž má více než 50 % zaměstnanců zdravotní postižení.*

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

13. V jaké výši by měl být podle Vás příspěvek na zaměstnávání člověka se zdravotním postižením poskytován?

Typ: Otevřená otázka - číslo

_____ Kč (uveďte) za každého zaměstnance se zdravotním postižením za jeden měsíc.

14. Měly by být příspěvky na zaměstnávání OZP od státu použity na mzdy těchto zaměstnanců?

Typ: Otevřená otázka - číslo

- a) Ano, zcela.
- b) Ano, pouze částečně.
- c) Ne.

15. Patříte mezi zaměstnavatele, kteří mají povinnost zaměstnávat OZP ve výši povinného podílu 4 % na celkovém počtu zaměstnanců? Tato povinnost se týká všech zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 25 zaměstnanců v pracovním poměru.

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím.

FILTR: Pokud 15 = a, pak otázka 16

16. Z pohledu naší firmy/organizace jsme v uplynulém roce (2023) preferovali následující způsob plnění zákonné povinnosti týkající se zaměstnávání OZP:

Typ: Jedna odpověď

- a) Zaměstnávání alespoň 4 % zaměstnanců se zdravotním postižením.
- b) Odběr výrobků nebo služeb od dodavatelů náhradního plnění anebo zadávání zakázek těmto subjektům.
- c) Odvod peněžních prostředků do státního rozpočtu.
- d) Kombinaci více uvedených způsobů.

FILTR: Pokud 16 = b | c | d pak otázka 17

17. Z jakého důvodu využíváte i jiné formy plnění zákonné povinnosti než přímé zaměstnávání OZP?

Typ: MULTIPLE

- a) Při vynaložení veškerého úsilí se nám nedaří na potřebné pozice najít OZP s odpovídající kvalifikací.
- b) Tato forma je pro nás méně nákladná.
- c) Charakter činnosti naší firmy/organizace neumožňuje zaměstnávat na žádné pozici dostatečný počet OZP.
- d) Máme špatné zkušenosti se zaměstnáváním OZP.
- e) Počty zaměstnaných OZP neřešíme.

18. V případě, že zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci využívají namísto plnění povinného 4% podílu zaměstnaných OZP odvod peněžních prostředků do státního rozpočtu, měly by být tyto veřejné peněžní prostředky dále využívány na podporu OZP?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nedokáží posoudit.

FILTR: Pokud 3 = a | b | c | d | f, pak sada otázek až po 29

19. Pokud zaměstnáváte osoby zdravotně postižené, s jakým druhem postižení se nejčastěji setkáváte

Typ: Jedna odpověď

- a) Tělesné postižení.
- b) Mentální postižení.
- c) Zrakové postižení.
- d) Sluchové postižení.
- e) Duševní nemoci.
- f) Kombinované postižení.
- g) Nevím.

20. Jste zaměstnavatelem na otevřeném či chráněném trhu práce?

Typ: Jedna odpověď

- a) Na chráněném trhu práce. (i) Chráněný trh práce je tvořen zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a se kterými ÚP ČR uzavřel písemnou dohodu o jejich uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce dle ustanovení § 78 zákona o zaměstnanosti.
- b) Na otevřeném trhu práce. (i) Otevřený trh práce je v zásadě standardním trhem práce, a působí zde zaměstnavatelé, kteří nejsou zaměstnavateli na chráněném trhu práce.

FILTR: Pokud 20 = a, pak otázka 21

21. Jaký je důvod, že jste vstoupili na chráněný trh práce?

Typ: MULTIPLE

- a) Jsme solidární se zdravotně postiženými osobami a chceme jim pomáhat, vede nás k tomu společenská odpovědnost.
- b) Chtěli jsme využít finanční podporu pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením.
- c) Charakter výroby, pracovní postupy v naší firmě/organizaci či námi nabízené a vykonávané služby umožňují zaměstnat osoby se zdravotním postižením.
- d) Jiný, prosím uveďte_____.

22. Jaké jsou důvody zaměstnávání OZP ve Vaší firmě/organizaci?

Typ: MULTIPLE

- a) Solidarita se zdravotně postiženými osobami.
- b) OZP vnímáme jako důležitý zdroj pracovní síly.
- c) OZP vhodně doplňují běžné zaměstnance při práci.
- d) Nerozlišujeme mezi OZP a standardním zaměstnancem.
- e) Nevím.
- f) Jiné, prosím uveďte: _____.

23. Jakým způsobem probíhá ve Vaší organizaci nábor OZP zaměstnanců?

Typ: MULTIPLE

- a) Sami tyto uchazeče aktivně vyhledáváme.
- b) Uchazeči sami vyhledávají pracovní možnosti v naší firmě/organizaci.
- c) Aktivně spolupracujeme s Úřadem práce, který nám pomáhá vyhledávat a zaměstnat uchazeče z řad OZP.

24. Zhodnoťte prosím, v jaké kvalitě OZP odvádějí práci:

Typ: Jedna odpověď

- a) V horší kvalitě než běžní zaměstnanci.
- b) V lepší kvalitě než běžní zaměstnanci.
- c) Ve stejné kvalitě jako běžní zaměstnanci.

25. Zhodnoťte prosím tempo OZP při vykonávání práce:

Typ: MULTIPLE

- a) Pracovní tempo OZP je pomalejší ve srovnání s běžnými zaměstnanci.
- b) Pracovní tempo OZP je rychlejší ve srovnání s běžnými zaměstnanci.
- c) Pracovní tempo je stejné jako u běžných zaměstnanců.

26. Jak vnímáte vliv zaměstnávání OZP na pracovní klima ve Vaší firmě/organizaci?

Typ: MULTIPLE

- a) Zaměstnávání OZP přináší příznivější pracovní klima.
- b) Zaměstnávání OZP nemá na pracovní klima ve firmě žádný vliv.
- c) Zaměstnávání OZP má spíše negativní vliv na pracovní klima.

FILTR: Pokud 15 = a | c, pak otázka 27:**27. Má ve Vaší firmě/organizaci agendu OZP (nábor nových OZP, nákup náhradního plnění, případně odvod sankcí při neplnění zákonné povinnosti) na starosti jedna osoba?**

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

FILTR: Pokud 27 = ANO, pak otázka 27b**27b. O jakou se jedná pozici?**

Typ: Otevřená otázka – text

Prosím uveďte: _____.

FILTR: Pokud 27 = NE, pak otázka 28 a 29**28. Kolik zaměstnanců se věnuje této agendě?**

Typ: Otevřená otázka – číslo a text

Prosím uveďte: _____.

O jaké se jedná pozice? Prosím uveďte: _____.

29. Spolupracují spolu pracovní pozice při zajišťování agendy související se zaměstnáváním OZP?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano, spolupráce je nastavena systematicky na úrovni firmy. (i) např. pravidelné porady, schůzky atp.
- b) Spolupracují spolu jen výjimečně.
- c) Pracovní pozice zajišťující agendu zaměstnávání OZP spolu vůbec nespolupracují.

Sada otázek 30-36 všem respondentům (tzn. i těm, kteří aktuálně nezaměstnávají OZP)**30. Využili jste někdy služeb Úřadu práce v následujících oblastech? U jednotlivých oblastí prosím označte, zda jste služby využili u zaměstnanců bez zdravotního postižení („běžných“ zaměstnanců) či u zaměstnanců se zdravotním postižením (OZP).**

Typ: BATERIE

	Běžní zaměstnanci			OZP		
	Ano	Ne	Nevím	Ano	Ne	Nevím
Zprostředkování zaměstnání						
Rekvalifikace						
Vzdělávání						
Jiné						

FILTR: Pokud 30 = OZP, Rekvalifikace = Ano | Nevím, pak otázka 30b

30b. Pracují zaměstnanci se zdravotním postižením ve Vaší společnosti na pozici, na kterou se rekvalifikovali?

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

FILTR: Pokud 30 = Běžní zaměstnanci, Rekvalifikace = Ano | Nevím, pak otázka 30c

30c. Pracují běžní zaměstnanci ve Vaší společnosti na pozici, na kterou se rekvalifikovali?

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

FILTR: Pokud 30 = Běžní zaměstnanci, OZP, Zprostředkování zaměstnání = Ano, pak otázka 31

31. Získali jste ve Vaší firmě/organizaci nové zaměstnance s pomocí Úřadu práce (ÚP)?

Typ: Jedna odpověď

- a) Za pomoci ÚP jsme získali běžné zaměstnance.
- b) Za pomoci ÚP jsme získali zaměstnance z řad OZP.
- c) Za pomoci ÚP jsme získali obě kategorie zaměstnanců.
- d) Nevím.

FILTR: Pokud 31 = a | c, pak otázky 32 a 33

32. Podařilo se Vám běžné zaměstnance získané prostřednictvím Úřadu práce udržet alespoň 6 měsíců?

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

33. Jsou uchazeči o práci z řad běžných zaměstnanců zprostředkovaných Úřadem práce dostatečně kvalifikovaní pro práci ve Vaší společnosti/organizaci?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano, ÚP nám zprostředkovává uchazeče, jejichž kvalifikace odpovídá obsazovanému pracovnímu místu.
- b) V některých případech jsou uchazeči od ÚP dostatečně kvalifikovaní, v jiných ne.
- c) ÚP zprostředkovává práci pouze zaměstnancům s nedostatečnou kvalifikací.

FILTR: Pokud 31 = b | c, pak otázky 34 a 35

34. Podařilo se Vám OZP zaměstnané prostřednictvím Úřadu práce udržet alespoň 6 měsíců?

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

35. Jsou uchazeči o práci z řad OZP zprostředkováni Úřadem práce dostatečně kvalifikovaní pro práci ve Vaší společnosti/organizaci?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano, ÚP nám zprostředkovává uchazeče z řad OZP, jejichž kvalifikace odpovídá obsazovanému pracovnímu místu.
- b) V některých případech jsou uchazeči od ÚP dostatečně kvalifikovaní, v jiných ne.
- c) ÚP zprostředkovává práci pouze OZP s nedostatečnou kvalifikací.

36. Jak byste z pozice zaměstnavatele zhodnotili svou celkovou zkušenost s Úřadem práce při řešení problematiky zaměstnávání?

Typ: Jedna odpověď

- a) Velmi dobrá.
- b) Spíše dobrá.
- c) Spíše špatná.
- d) Velmi špatná.

FILTR: Pokud 3 = ANO | nevím = a | b | c | d | f, pak otázka 37

37. Poskytujete nějaké benefity navíc pouze zaměstnaným OZP?

Typ: Jedna odpověď

ANO x NE

FILTR: Pokud 37 = ANO, pak otázka 37b

37b. Prosím uveďte, o jaké se jedná: _____.

Typ: Otevřená otázka – text

KONEC VŠECH FILTRŮ

38. Zvažujete nahrazení práce zaměstnanců pomocí některé z moderních technologií (umělá inteligence, robotizace)?

Typ: Jedna odpověď

- a) Ano.
- b) Ne.
- c) Nevím.

Pokud máte zájem o výsledky tohoto šetření zaměstnavatelů, prosím zanechtejte zde kontaktní email: _____.

Typ: Otevřená otázka - text